

Školní vzdělávací program

Dětského diagnostického ústavu pro zájmové vzdělávání dětí

Č. j. 592/2016

vydán 1.9.2016

Mgr. Bc. Brebta Vladimír

ředitel DDÚ

Obsah

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	3
2. CÍLE VÝCHOVNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	4
3. DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ.....	7
4. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ.....	8
5. OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ.....	9
6. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	12
7. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A PODMÍNKY PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	13
Přijímání dětí	13
Průběh a ukončování vzdělávání.....	13
8. MATERIÁLNÍ PODMÍNKY	14
9. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY.....	15
10. EKONOMICKÉ PODMÍNKY	16
11. PODMÍNKY BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ.....	16
Podmínky pro hygienické a bezpečné působení	17
Úrazy	17
Psychosociální podmínky	17
Opatření týkající se specifických činností.....	19
12. ZVEŘEJNĚNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	21
13. PŘÍLOHY	23
TV - míčové hry – basketbal (mladší školní věk).....	23
TV - míčové hry – basketbal (starší školní věk).....	24
TV - míčové hry – volejbal (mladší školní věk – přehazovaná)	25
TV - míčové hry – volejbal (starší školní věk).....	26
Tv – In-line bruslení (mladší školní věk)	28
TV – In-line bruslení (starší školní věk)	29
TV – bruslení na ledu –bruslení (mladší školní věk)	30
TV – bruslení na ledu –bruslení (starší školní věk)	32
TV - míčové hry – fotbal (mladší školní věk).....	33
TV - míčové hry – fotbal (starší školní věk).....	34
TV – jízda na kole (mladší školní věk)	35
TV – jízda na kole (starší školní věk)	36
TV – florbal - (mladší školní věk)	38
TV – florbal – (starší školní věk).....	39
TV - plavání dětí (mladší školní věk)	41
TV - plavání dětí (starší školní věk)	42
TV – vycházky, výlety (mladší školní věk)	44
TV – vycházky, výlety (starší školní věk)	45
RV – knihovna (mladší školní věk)	47
RV – knihovna (starší školní věk)	48
RV – návštěva muzea, galerie, kulturní památky	50
RV - návštěva sportovního utkání (starší školní věk)	51
RV - finanční gramotnost (mladší školní věk)	53
RV - finanční gramotnost (starší školní věk)	54
RV - vaření (mladší školní věk).....	55
RV - vaření (starší školní věk)	56

Rv-zdravotní nauka (mladší školní věk)	57
Rv-zdravotní nauka (starší školní věk)	58
Sexuální výchova (mladší školní věk).....	60
Sexuální výchova (starší školní věk)	61
RV - Bezpečnost silničního provozu.....	63
Enviromentální výchova - návštěva ekocentra (mladší školní věk)	65
Enviromentální výchova - návštěva ekocentra (starší školní věk)	66
Enviromentální výchova - návštěva psího útulku (mladší školní věk).....	67
Enviromentální výchova - návštěva psího útulku (starší školní věk).....	68
EVVO – třídění odpadu.....	69
VV – KERAMICKÁ DÍLNA	71
Vv - malování, kreslení (mladší školní věk).....	73
Vv - malování, kreslení (starší školní věk).....	74
SKUPINOVÁ ARTETERAPIE	76
Hudební výchova (mladší školní věk)	78
Hudební výchova (starší školní věk)	79
PV – oprava nářadí (starší školní věk).....	80
Canisterapie	81

1. Identifikační údaje

Dětský diagnostický ústav, Středisko výchovné péče a základní škola, Liberec

Právní forma: Příspěvková organizace, právní subjekt **IČO 46748083**

Zřizovatele: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Ředitel zařízení: Mgr. Bc. Brebta Vladimír

Statutární zástupce, zást. ředitele pro mimoškolní vzdělávání: Mgr. Mikulčík Hynek

Kontakty: U Opatrovny 3, Liberec 4, 460 04

Tel.: 485 341 102

485 341 108

Web: www.ddu-liberec.cz

2. Cíle výchovného vzdělávání

Cíle zájmového vzdělávání jsou základním a nezbytným předpokladem pedagogického působení v rámci celého Dětského diagnostického ústavu. Na základě zák. č. 561/2004 Sb. v platném znění jde především o:

- uplatňování rovného přístupu každého přijatého dítěte k zájmovému vzdělávání bez jakékoli diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu nebo jiného postavení
- zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivých dětí
- rozvoj osobnosti dítěte tak, aby byl vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví

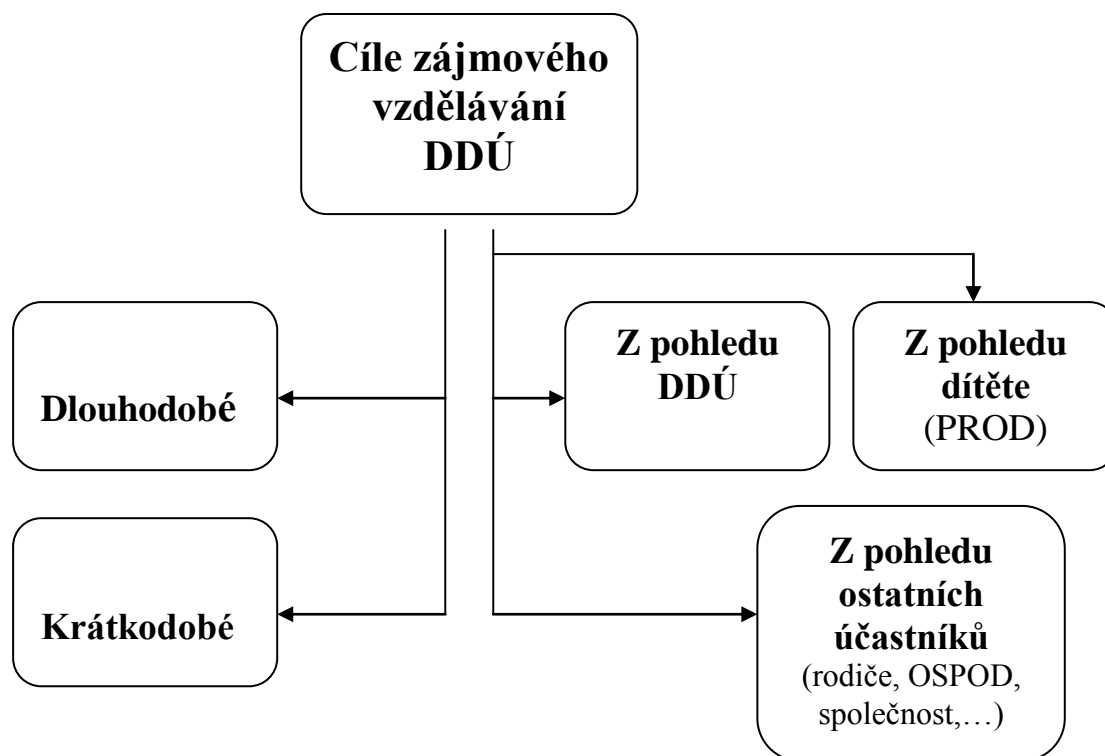
Na **obecné úrovni** jsou cíle zájmového vzdělávání (výsledky vzdělávání) uváděny jako **klíčové kompetence dané činnosti** (výchovy.) Jedná se o souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění ve společnosti.

Obecnými cíli výchovného vzdělávání jsou především:

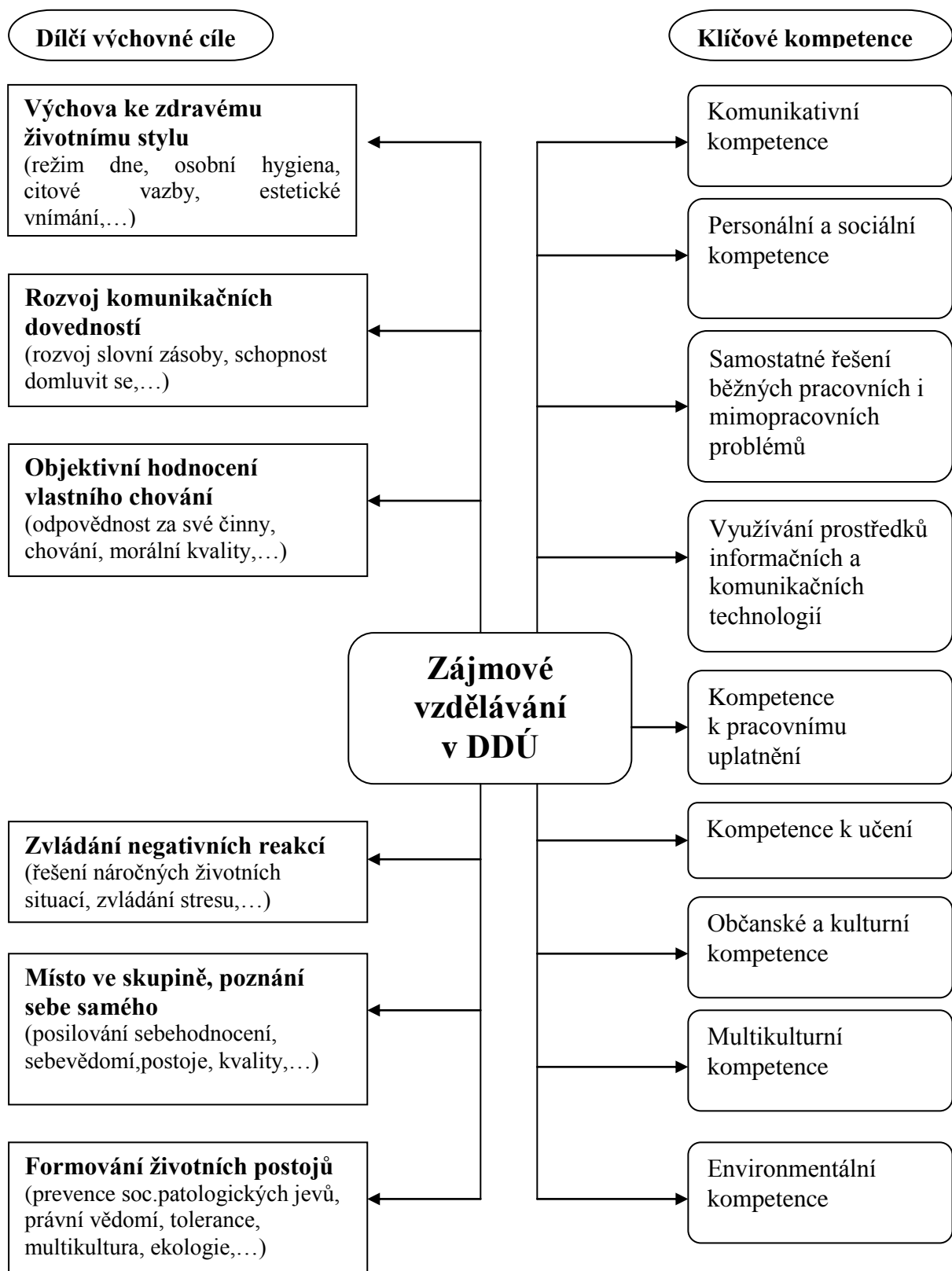
- rozvoj osobnosti dítěte a jeho rozvoj mravních, sociálních a duchovních hodnot pro osobní a občanský život
- získání všeobecného vzdělání, získávání informací a učení se v průběhu celého života
- pochopení a uplatňování zásad demokracie, základních lidských práv a svobod
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů

- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně

Konkrétní vzdělávací cíle jsou v rámci výchovného vzdělávání v DDÚ stanoveny pro každé dítě zvláště v **Individuálním plánu rozvoje osobnosti dítěte** (PROD). Při stanovování konkrétních vzdělávacích cílů vycházíme z anamnestických údajů dítěte (rodinná anamnéza, sociální a genetické predispozice, atd.) a zaměřujeme se na konkrétní klíčové kompetence, kterých by mělo dítě dosáhnout po ukončení vzdělávacího cyklu. V přílohách jsou u jednotlivých činností podrobně popsány cíle zájmového vzdělávání DDÚ i klíčové kompetence.

Klíčové kompetence, stejně jako dílčí výchovné cíle zájmového vzdělávání DDÚ procházejí průřezově všemi typy zájmového vzdělávání dětí v rámci DDÚ.

Základní klíčovou kompetencí zájmového vzdělávání DDÚ, procházející všemi výchovami a činnostmi je **klíčová kompetence k naplnění volného času**. Dítě v rámci jejího naplnění:

- rozvíjí schopnost aktivního využívání volného času
- vytváří návyky pro utváření zdravého životního stylu
- vybírá přiměřené aktivity ke kompenzaci napětí a stresu
- vybírá vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní volný čas
- vyhledává a třídí informace vedoucí k výběru vhodných aktivit dle osobních dispozic
- rozvíjí své zájmy a záliby
- umí říci „ne“ na nevhodné aktivity
- umí vhodně relaxovat, odpočívat
- rozvíjí a vede profesní orientaci
- rozvíjí odbornost
- rozvíjí nadání
- vede k seberealizaci
- zvyšuje zdravé sebevědomí
- prohlubuje sebereflexi

3. Délka a časový plán vzdělávání

Školní vzdělávací program pro děti umístěné v DDÚ je stanoven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu, který je v souladu se zákonem č. 109/2002 Sb. § 5 odst.6 a § 12 odst. 3 v platném znění.

Výchovně vzdělávací činnost DDÚ vychází z Ročního plánu výchovy DDÚ – stanoveného vždy na školní rok. RVP zpracovává vedoucí vychovatel spolu s dalšími pedagogickými pracovníky (vychovateli) na základě zhodnocení předchozího období a s výhledem na další školní rok. V RVP je činnost skupin rozdělena po jednotlivých měsících daného roku. Ze ŠVP a RVP vytvářejí pedagogičtí pracovníci týdenní plány výchovně vzdělávací činnosti, kde se zaměřují na konkrétní výchovně vzdělávací cíle a klíčové kompetence zájmového vzdělávání DDÚ. Jednotlivé činnosti jsou popsány v třídních knihách a následně v měsíčním hodnocení skupin, které je průběžně vystavováno na web DDÚ. Uskutečněné činnosti se **mohou** oproti

plánu lišit v závislosti na aktuálním složení skupin, atmosféře ve skupině (bodové hodnocení v DDÚ), odjezdu dětí ze skupin (víkendové, prázdninové pobyty,...), klimatických podmínkách (počasí,..), aktuálních terapeutických intervencích atd.

4. Formy vzdělávání

Dětský diagnostický ústav zajišťuje dětem celodenní výchovu, vzdělání, sportovní a zájmové činnosti v době mimo vyučování dle zákona č. 561/2004 Sb. § 117 odst. 1 a) b) v platném znění.

Na základě vyhl. č. 74/2005 Sb., stanovujeme v DDÚ následující formy zájmového vzdělávání dětí:

- a) **příležitostná** výchova, vzdělávací, zájmová a tématisko - rekreační činnost nespojená s vícedenním pobytem dětí mimo DDÚ. Jde především o přednášky, besedy, veřejná vystoupení, divadelní vystoupení a sportovní utkání, výstavy, exkurze, výlety, slavnosti, atd.. Tyto činnosti mohou vyžadovat písemné přihlášení, zakoupení vstupenek, atd.
- b) **pravidelná** výchova, vzdělávací a zájmová činnost. Touto formou se realizuje zejména pravidelná činnost v zařízení spojená s denním programem.
- c) **táborová** činnost, která je spojená s pobytem dětí mimo DDÚ. Jedná se především o letní táborové výjezdy, zátěžové a outdoorové akce, tématicky zaměřené vícedenní pobyty v přírodě a další, které jsou plně realizovány pedagogickými pracovníky DDÚ.
- d) **osvětová** činnost včetně shromažďování a poskytování informací pro děti v oblasti prevence sociálně-patologických jevů. Zahrnuje především poradenskou a informační činnost směřující např. k prevenci sociálně patologických jevů, ale i k různým oblastem zájmové činnosti.
- e) **individuální** práce, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání dětí. Individuální práce nejenom s talentovanými jedinci je organizována jako konzultace, řešení tematických úkolů, organizace práce a výchovných činností s jednotlivci atd.
- f) **nabídka spontánních** činností je chápána jako průběžná aktivita pro neorganizované účastníky (dětí). V rámci činností DDÚ se jedná především o klidové odpolední a

večerní aktivity – četba, hra na hudební nástroj, hraní společenských her, neformální popovídání si s vrstevníky, pedagogy atd.

- g) **příprava na vyučování** – v rámci DDÚ se jedná především o písemnou a ústní přípravu na další školní vyučování, zpracování domácích úkolů. Dále zahrnuje didaktické hry, tématické pobyty v přírodě a další.

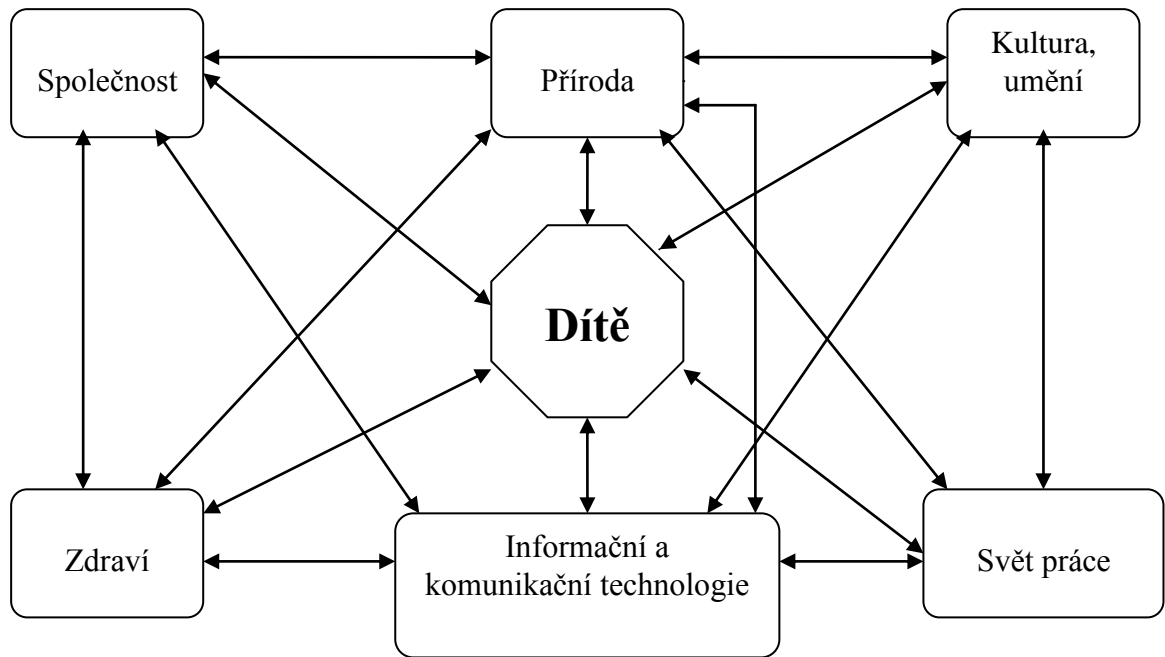
5. Obsah vzdělávání

Vzdělávacími oblastmi DDÚ, které tvoří obsah zájmového vzdělávání, jsou zejména:

- Dítě a zdraví
- Dítě a společnost
- Dítě a svět práce
- Dítě a příroda
- Dítě a kultura, umění
- Dítě a informační a komunikační technologie

Tyto oblasti zájmového vzdělávání jsou ve zájemné interakci a společně ovlivňují a pomáhají formovat životní postoj dítěte. Dítě s nimi přichází do každodenního kontaktu a s pomocí pedagogických pracovníků si je plně uvědomuje a upevňuje.

Úkolem pedagogických pracovníků v DDÚ je v rámci zájmového vzdělávání dětí dbát na vzájemnou provázanost jednotlivých oblastí vzdělávání a na to, aby žádná z daných oblastí nebyla v popředí na úkor ostatních. Dítě postupně, přiměřeně jeho věku a schopnostem, v jednotlivých oblastech emancipujeme.

Základní **témata** zájmového vzdělávání v DDÚ jsou především:

- **Rodinná výchova** – zdravotní výchova, sexuální výchova, finanční gramotnost, návštěva sportovních a kulturních zařízení, vaření, sebeobsluha atd.
- **Tělesná výchova** – míčové hry, jízdy na lyžích, kolech, in-linech, výlety, plavání, rekreační vycházky do okolí atd.
- **Výtvarná výchova** – zahrnující veškeré formy a techniky této výchovy
- **Hudební výchova** – zpěv, hra na hudební nástroje (základy, pokročilí), rytmické hry, pohybové hry (tance), atd.
- **Pracovní výchova** – práce na zahradě, opravy kol a dalších nástrojů, práce ve školní dílně atd.
- **Estetická výchova** – péče o pokoje a zařízení, návštěvy galerie, muzea, péče květiny atd.
- **Ekologická výchova** - třídění odpadu, práce na zahradě – kompostování, atd.

- **Environmentální výchova** – spolupráce s útulkem pro zvířata, návštěva a spolupráce s Ekocentry, pomoc při obnově Jizerských hor atd.

Další podtémata zájmového vzdělávání v DDÚ, která se prolínají základními tématy, jsou:

- Osobností a sociální výchova
- Místo kde žijeme a lidé kolem nás
- Svět – ekonomické, politické, sociální a ekologické souvislosti
- Výchova k demokracii a společenským hodnotám
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova
- Umění a kultura v našem životě

6. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

V DDÚ je základní organizační jednotkou výchovná skupina, která má nejméně 4 a nejvíce 8 dětí (zák. 109/2002 Sb. v platném znění). Výchovné skupiny jsou koedukovány a zpravidla děleny dle školních ročníků. V rámci skupinové integrace jsou ve výchovné skupině začlenění i žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Je-li to k prospěchu dítěte, je na základě PROD na vybrané činnosti umožněn individuální přístup k dítěti za využití speciálně pedagogické péče, kompenzačních pomůcek, individuálně-diferenciálních pedagogických postupů a využití asistentů pedagoga a pečovatелů.

Podmínky v oblasti personální

- DDÚ využívá plné speciálně pedagogické kvalifikace všech odborných vychovatelů a plné pedagogické kvalifikace ostatních pracovníků na úseku výchovy.
- Aktivita, podléhající dodatečným kvalifikačním předpokladům jsou dostatečně personálně zajištěny (arteterapie, canisterapie – kvalifikovaní terapeuti, atd.)

Podmínky v oblasti technické

- V DDÚ je zajištěn bezbariérový přístup a prostory jsou architektonicky upraveny pro snadný pohyb handicapovaných.

Podmínky v oblasti materiální

- DDÚ disponuje speciálními didaktickými a kompenzačními pomůckami. V rámci spolupráce se subjekty pečující o osoby se speciálními vzdělávacími potřebami je zajištěna možnost zápůjčky dalších speciálních kompenzačních pomůcek či potřebného materiálního vybavení

Podmínky v oblasti organizační

- Pedagogičtí pracovníci jsou v kontaktu s rodiči (osobami odpovědnými za výchovu) dítěte v rámci jejich návštěv v DDÚ, konzultací, „Případových konferencí“ pořádaných v rámci našeho zařízení, kde je přítomna i sociální pracovnice dítěte, či další zainteresovaný subjekt

- Výchovná pedagogická činnost DDÚ využívá terapeutické a psychologické podpory (psychologové a etopedi DDÚ) – společně se podílejí na stanovování a aplikaci PROD a účinných diagnosticko výchovných metod na každé dítě v DDÚ.

Podmínky pro rozvoj mimořádně nadaných dětí

- Pedagogicko výchovná činnost DDÚ spolupracuje v rámci výchovy s dalšími subjekty, které se v dané oblasti těmto dětem věnují a pomáhají jim dále rozvíjet jejich schopnosti a talent (zájmové vzdělávání mimo zařízení DDÚ – skautské a turistické oddíly, ZUŠ, jazykové školy,....)

7. Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Přijímání dětí

Výchovných činností zájmového vzdělávání se účastní děti, které DDÚ přijímá na základě zákona č. 109/2002 Sb. v platném znění, tzn., přijímá děti s nařízeným předběžným opatřením, nařízenou ústavní výchovou nebo ochrannou výchovou, popř. na základě zákona č. 89/2012 Sb. § 954 v platném znění a zákona č. 292/2013 Sb. § 452 odst. 1 v platném znění vždy na základě rozhodnutí místně příslušného soudu. Dítě lze též přijmout na základě dohody mezi zařízením a osobami odpovědnými za výchovu. Podrobnosti při přijetí dítěte do zařízení se řídí [Vnitřním řádem DDÚ](#).

Průběh a ukončování vzdělávání

V DDÚ

Při příjmu je dítě zařazeno do koedukované skupiny dětí. Rozdělení dětí je prováděno dle školních ročníků. Výjimku může tvořit dlouhodobá skupina – Byt DDÚ. Pobyť dítěte v diagnostickém ústavu trvá zpravidla 8 týdnů. Po této době je dítě, na základě výsledků diagnostických, vzdělávacích, terapeutických, výchovných a sociálních činností, které jsou

součástí komplexního vyšetření a zpracovány v **komplexní diagnostické zprávě** s návrhem **specifických výchovných a vzdělávacích potřeb** přemístěno do DD, DDS nebo se vrací zpět do rodiny. O přemístění nebo návratu dítěte rozhodne dle zákona č. 89/2012 Sb. vždy soud. Dítě přijaté na základě dohody mezi zařízením a osobami odpovědnými za výchovu je po ukončení pobytu **vždy** předáno zpět do péče těchto osob.

8. Materiální podmínky

Kapacita DDÚ na úseku výchovy je 48 dětí. Děti jsou rozděleny nejméně do 6 výchovných skupin a dvou skupin rodinného typu, z nichž jedna je dlouhodobá. Požadavky na prostředí, ve kterém probíhá zájmové vzdělávání je v souladu s vyhl. MZ č. 410/2005 Sb. v platném znění. Každá skupina má k dispozici vlastní hernu s kuchyňkou. Pokoje dětí - tří lůžkové, jsou rozděleny do pater budovy – na dívčí a chlapecké. Interiér heren i pokojů splňuje nároky dobrého materiálového vybavení ve smyslu estetickém i kvalitativním. Nábytek je jednoduchý, bezpečný - zaoblené hrany, dobře udržovatelný, odolný proti poškození a odpovídající svou velikostí vzrůstu dětí. Jednotlivá patra jsou barevně odlišena a kompletně laděné s podlahovou krytinou i barvou stěn, případně obložením. Všechny prostory pro výchovnou činnost jsou pokryty PVC podlahovou krytinou (marmoleum) a jsou snadno čistitelné (dle § 4 odst. (4) citované vyhlášky). V některých hernách, v místech určených k hrám na zemi, jsou koberce, které jsou pravidelně čištěny.

Kapacita dlouhodobé skupiny na úseku výchovy je 8 dětí. Děti jsou ve skupině v rodinném domě Hlávkova. Požadavky na prostředí, ve kterém probíhá zájmové vzdělávání je v souladu s vyhl. MZ č. 410/2005 Sb. v platném znění. Děti mají k dispozici společné obývací prostory, vlastní společnou kuchyň se standardním vybavením domácnosti. Pokoje dětí – tří lůžkové a dvoulůžkové, jsou rozděleny do pater budovy – na dívčí a chlapecké. Interiér pokojů splňuje nároky dobrého materiálového vybavení ve smyslu estetickém i kvalitativním. Nábytek je jednoduchý, bezpečný – zaoblené hrany, dobře udržovatelný, odolný proti poškození a odpovídající svou velikostí vzrůstu dětí. Na každém patře je sociální zařízení včetně koupelen. V rodinném domě Hlávkova je i zázemí pro vychovatele a další odborné pracovníky.

Dětem z DDÚ je dále k dispozici tělocvična (s přilehlou šatnou a sociálním zařízením), posilovna, dílna, keramická dílna a učebna PC. Ve velké míře je využívána zahrada DDÚ – kde je hřiště na fotbal, volejbal, koše na basketbal a další volnočasové vybavení dětského hřiště. Hřiště jako celek podléhá pravidelné kontrole, tak aby byla zajištěna bezpečnost dětí i pedagogických pracovníků.

Děti se podílejí na výzdobě společných prostor i vlastních pokojů, výzdoba je tématicky obměňována a kopíruje aktuální inspirace i práce v ročních obdobích. V rámci těchto činností jsou využívány rozmanité výtvarné techniky.

Materiální vybavení je průběžně obnovováno a sleduje moderní trendy v pedagogice volného času, outdoorových i indoorových aktivitách.

9. Personální podmínky

Zájmové vzdělávání dětí v DDÚ zajišťují:

- Vedoucí vychovatel – speciální pedagog (VŠ)
- Vychovatelé – speciální pedagogové (VŠ) – 9 žen; 7 mužů
- Asistenti pedagoga – pedagogičtí pracovníci – 4 ženy; 4 muži

V každé skupině zajišťují zájmové vzdělávání dva kmenoví vychovatelé v páru žena - muž. Odborné činnosti – canisterapie, arteterapie a další, zajišťují speciální pedagogové - terapeuti s patřičným vzděláním.

Noční a denní službu zajišťují asistenti pedagoga a pečovatelé, kteří dle potřeby pomáhají dětem při hygienické obsluze, sebeobsluze, při péči o nemocné a nové děti, při doprovodu dětí k lékařskému vyšetření a dalších činnostech dle potřeby, v souladu s vyhl. č. 438/2006 Sb. §(3) v platném znění.

Povinností pedagogických pracovníků na úseku výchovy je dále se vzdělávat v akreditovaných kurzech i samostudiem dle zák. č. 563/2004 Sb. v platném znění. Na začátku školního roku je zpracováván Plán vzdělávání na úseku výchovy.

10. Ekonomické podmínky

Zřizovatelem Dětského diagnostického ústavu, střediska výchovné péče a základní školy, Liberec je MŠMT.

Příjmy DDÚ tvoří:

1. Státní dotace
2. Poplatky od rodičů, zákonných zástupců (ošetřovné)
3. Úroky
4. Ostatní příjmy (dary, pronájem,...)

Výdaje DDÚ:

1. Náklady na mzdy zaměstnanců
2. Odvody – zdravotní a sociální pojištění
3. Příděly do FKSP
4. Výdaje na učebnice
5. Výdaje na další vzdělávání zaměstnanců
6. Kapesné
7. Ostatní provozní náklady

Rozpis úhrady stravovacích a ubytovacích nákladů za děti, kteří jsou v DDÚ na základě dohody o dobrovolném pobytu mezi osobami odpovědnými za výchovu a DDÚ se řídí platnými předpisy, je uvedena v ekonomické směrnici DDÚ a na webu DDÚ.

11. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Pedagogičtí pracovníci vyhledávají, zjišťují a zhodnocují možná rizika vyplývající z činnosti při různých formách zájmového vzdělávání v různých prostředích a současně s tím i přijímají opatření k prevenci rizik. Pedagogický pracovník pravidelně seznamuje děti s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví a bezpečnost a vede o tom záznam v třídní knize. Seznamuje se

s aktuálním zdravotním stavem dětí a případné zdravotní problémy konzultuje se zdravotnicí DDÚ, popř. lékařem. Ustanovení ŠVP vycházejí z Organizačního řádu DDÚ.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení

Struktura **denní činnosti** a skladba **zájmového vzdělávání**, stravovací a pitný režim i režim školní jídelny vychází z Vnitřního řádu DDÚ.

Prostory a vybavení na zájmové vzdělávání dětí odpovídá vyhl. MZ č. 410/2005 Sb. v platném znění – požadavky na vybavení pokojů, odpovídající osvětlení, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, vybavení nábytku.

Úrazy

V prostorech zájmového vzdělávání dětí jsou výrazně označeny nebezpečné předměty a části využívaných prostorů a jsou opatřeny provozními řády (kuchyňky, tělocvična, posilovna, keramická dílna, dílna, atd.). Na chodbách jsou na viditelných místech evakuační a požární směrnice. Všem účastníkům zájmového vzdělávání jsou dostupné prostředky první pomoci, kontakty na integrovaný záchranný systém.

Veškeré **úrazy** se bezodkladně hlásí ředitelce zařízení, vedoucímu vychovateli, v jejich nepřítomnosti hlavní službě dne. O úrazu se prostřednictvím zdravotního sešitu informuje zdravotní sestra zařízení a následně osoby odpovědné za výchovu.

Kniha úrazů je vedena u zdravotní sestry DDÚ, do které je povinen zapsat pedagogický pracovník **všechny** úrazy dětí, ke kterým došlo při činnostech uvedených v § 29 odst. 2 školského zákona, a to nejpozději do 24 hodin od okamžiku, kdy se o úrazu dozví. Kniha úrazů má náležitosti dle vyhl. č. 64/2005 Sb. § 1,2 v platném znění.

Psychosociální podmínky

Pedagogičtí pracovníci, společně s provozními pracovníky zájmového vzdělávání dětí vytváří příznivé sociální klima, prostředí pohody, otevřenosti a partnerství v komunikaci. Podporují vzájemnou úctu, toleranci, uznání, empatii a spolupráci u dětí.

Zájmové vzdělávání respektuje potřeby dítěte a jeho osobní problémy, činnosti vycházejí ze zájmu dětí (podporováno skupinovou samosprávou, PROD), vede je k osvojování praktických zkušeností a poznávání nových činností a aktivit. Hodnocení zájmového vzdělávání, vycházející z vnitřního řádu, respektuje věkovou přiměřenost a individualitu dítěte, je dostatečně motivující k dalším činnostem.

Účastníci zájmového vzdělávání jsou chráněni před násilím, šikanou a jinými patologickými jevy. Dle svých možností a schopností, za podpory pedagogických pracovníků, se podílí na životě zařízení a následném hodnocení.

Opatření týkající se specifických činností

Opatření při specifických činnostech v rámci zájmového vzdělávání jsou v souladu se zák. č. 561/2004 Sb. § 29 odst. 2 v platném znění a zároveň v souladu s metodickým pokynem [MŠMT č. j. 29159/2001-26](#) k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí.

Pedagogický pracovník před každou činností děti poučí a podrobně seznámí s konkrétními bezpečnostními opatřeními a se zásadami bezpečného chování vztahující se na příslušnou činnost, akci.

Při každé činnosti pedagogický pracovník dbá na důslednou organizaci a disciplinovanost dětí, bere v úvahu možná rizika a ohrožení, při rekreačních, pohybových a sportovních aktivitách přihlíží k jejich věku, schopnostem, fyzické a duševní vyspělosti, zdravotnímu stavu a ukázněnosti dětí.

Plavání

Plavání a koupání je povoleno pouze na místech k tomu určených – veřejné koupaliště a pouze za přítomnosti plavčíka. Pedagogický pracovník přesně vymezí prostor, kde se mohou děti pohybovat a učiní taková opatření, aby měl stálý přehled o počtu koupajících se dětí. Před samotným koupáním pedagogický pracovník **zjistí plavecké schopnosti** jednotlivých dětí a seznámí je s bezpečnostními pravidly chování u vody a ve vodě. Pro neplavce (částečné plavce) **zajistí** podpůrné pomůcky – nafukovací rukávky, kruh, vestu atd. Doprovázející pedagog musí být v plavkách a být plavec. Ve vodě může být v jeden okamžik maximálně 6 dětí.

Cyklistika

Před každou jízdou zkontroluje pedagogický pracovník technický stav všech jízdnicích kol, které bude používat a jejich povinné vybavení. Poučí děti o základních pravidlech silničního provozu a bezpečnosti práce. **Všichni** účastníci (včetně pedagogického dozoru) aktivity **musí** mít odpovídající, plně funkční **cyklistickou přilbu**. Pedagogický pracovník seznámí děti s předpokládanou trasou, poučí je o nebezpečných a rizikových úsecích stanovené trasy a určí pořadí, v jaké děti ve skupině pojedou. Jeden pedagogický pracovník může mít na tuto aktivitu maximálně 8 dětí.

Kola, koloběžky na zahradě DDÚ

Pedagogický pracovník před zahájením činnosti zkontroluje technický stav kol (koloběžek), poučí děti o bezpečnosti při jízdě a jak s kolem (s koloběžkou) zacházet. Děti musí mít při jízdě plně funkční **cyklistickou přilbu**.

In-line brusle

Bruslit lze pouze na místech k tomu určených – cyklostezky, volné asfaltové plochy, atd.

Všichni účastníci (včetně pedagogického dozoru) musí mít plně funkční chrániče, přilbu a in-line brusle. Jeden pedagogický pracovník může mít na tuto aktivitu maximálně 8 dětí.

Bruslení

Bruslení je povoleno **pouze** na veřejných kluzištích.

Lyžování – běžky

Pedagogický pracovník zkontroluje stav lyžařského vybavení, lyžařskou výbroj a výstroj dětí. Seznámí děti z plánovanou trasou, **oznámí** hlavní službě předpokládaný návrat. Jeden pedagogický pracovník může mít na tuto aktivitu maximálně 6 dětí.

Vycházky

Před odchodem informuje pedagogický pracovník děti o směru a cíli vycházky, upozorní je na pravidla při chůzi ve skupině a určí první a poslední dvojici. Děti jsou povinni zastavit před každým přechodem a vyčkat na příchod pedagoga, který vchází na vyznačený přechod první, zajistí bezpečný, volný prostor a odchází poslední. Děti mezi sebou udržují bezpečnou vzdálenost, nevzdalují se od skupiny.

Výlety

Pedagogický pracovník na základě týdenního plánu výchovy oznámí trasu, cíl a předpokládaný čas návratu výletu hlavní službě dne. S sebou si vezme mobilní telefon, mobilní lékárničku, děti seznámí s trasou výletu. Obsahují – li výlety hry, zajistí pedagogický pracovník bezpečnost dětí.

Práce na zahradě

Před prací na zahradě zajistí pedagogický pracovník vhodné pracovní a ochranné pomůcky a nářadí. Poskytne dětem informace o práci, kterou budou vykonávat a upozorní je na dodržování bezpečnosti při práci z nářadím.

Pobyt na hřišti, zahradě

Pedagogický pracovník věnuje všem dětem zvýšenou pozornost při aktivním pohybu. Při pohybových činnostech (např. míčové hry) seznámí děti s dodržováním pravidel a bezpečností při hře. Pedagogický pracovník soustavně kontroluje a zajišťuje dodržování bezpečné vzdálenosti při používání houpaček, lanovky, šplhadel atd.

Před všemi sportovními zájmovými činnostmi je pedagogický pracovník **povinen** zabezpečit poučení dětí o **BOZ** a **odpovídající ošacení a obutí**. Při sportu zajistí, aby děti neměly ozdobném doplňky (hodinky, řetízky, prstýnky, atd.). Je nezbytné **znát zdravotní stav všech dětí**, se kterými je sportovní zájmová činnost podnikána.

Na základě § 8 zákona č. 379/2005 Sb. je **zakázáno kouření** ve všech součástech školského zařízení, při zájmových činnostech a na všech pořádaných akcích.

12. Zveřejnění školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program Dětského diagnostického ústavu Liberec vydává ředitel zařízení.

ŠVP je přístupný všem na :

- Na hlavní služební místnosti vychovatelů DDÚ
- U vedoucího vychovatele
- Na webových stránkách DDÚ

Legislativa:

Zákon č. 561/2004 Sb. – Školský zákon

Zákon č. 109/2002 Sb. - Zákon o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních (v platném znění)

Zákon č. 89/2012 Sb. – Občanský zákoník (nový)

Zákon č. 292/2013 Sb. - Zákon o zvláštních řízeních soudních

Zákon č. 563/2004 Sb. - Zákon o pedagogických pracovnících

Zákon č. 379/2005 Sb. – Zákon o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

vyhl. č. 74/2005 Sb. - Vyhláška o zájmovém vzdělávání

vyhl. MZ č. 410/2005 Sb.- Vyhláška o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání

vyhl. č. 438/2006 Sb. - Vyhláška, kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

vyhl. č. 64/2005 Sb. - Vyhláška o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů

Metodický pokyn MŠMT č.j. 29159/2001-26 - Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

13. Přílohy

TV - míčové hry – basketbal (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- seznámení s basketbalem, pochopení základních pravidel
- rozvíjení koordinačních a motorických schopností
- zlepšování komunikačních dovedností
- zlepšování schopnosti spolupracovat s ostatními dětmi
- posílení volní složky – nevzdávat se, umět unést prohru
- posilovat radost ze hry, zdravou soutěživost, hrát fair play

2. Obsah činnosti

- stručné seznámení se základními pravidly basketbalu
- pohybová průprava jednotlivých dětí – různé sportovní aktivity a hry
- práce s míči různých velikostí
- cvičení a hry individuální, ve dvojicích, skupinkách, kolektivu

3. Předpokládané výstupy

- zlepšená orientace v základních pravidlech basketbalu
- zvýšené pohybové a koordinační dovednosti, lepší kondice
- zlepšení sociálních dovedností – komunikace a spolupráce s dětmi
- lepší práce s míčem a koordinace pohybů s ním
- utužování vůle, schopnosti radovat se ze hry, hrát podle pravidel

4. Metody práce

- metodické pokyny a obeznámení se základními pravidly basketbalu
- spontánní sportovní a pohybové aktivity a hry (především skupinové)
- tzv. “ball handling“ – zacházení s míčem (individuálně)
- vyhazování, kutálení, házení, přehazování míčů různých velikostí, trefování míčku do bedny, koše, driblink
- házení si míčem ve dvojici, skupině, míčové hry na spolupráci
- soutěže s míčem mezi týmy (i na menším prostoru – rozvoj koordinačních schopností)

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – projevuje ochotu hrát míčové hry a učit se novým sportovním dovednostem; pozoruje ostatní děti při míčových hrách a zkouší nové činnosti; posuzuje vlastní pokrok
- kompetence sociální a personální – lépe spolupracuje s ostatními dětmi; povzbuzuje a oceňuje druhé; lépe chápe potřebu týmově spolupracovat; prostřednictvím úspěchu si

vytváří lepší představu o sobě samém; je spontánnější; lépe se cítí v kolektivu dětí; umí se radovat ze samotné sportovní činnosti a z výhry

- kompetence občanské – chápe a respektuje základní pravidla basketbalu a fair play přístupu; umí se postavit proti porušování dohodnutých pravidel
- kompetence komunikativní – neagresivně vyjadřuje své myšlenky a názory; naslouchá druhým; ztrácí ostych komunikovat ve skupině
- kompetence tělovýchovné – lépe ovládá míče různých velikostí; lépe se orientuje při hře; zvyšuje si svou fyzickou zdatnost a odolnost

TV - míčové hry – basketbal (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- osvojení si základních pravidel basketbalu
- rozvíjení koordinačních a motorických schopností
- zvyšování vytrvalosti a síly
- posilování základních dovedností s míčem
- u talentovanějších a se zájmem o basketbal – lepší zvládání herních činností (tj. obranné, útočné a jeden na jednoho)
- zlepšování schopnosti spolupracovat v týmu a pro tým, včetně komunikace
- posílení volní složky – vytrvalost, sebeovládání, cílevědomost, iniciativnost
- posilovat radost ze hry, zdravou soutěživost, hrát fair play

2. Obsah činnosti

- seznámení se základními pravidly basketbalu, metodické pokyny ke hře
- pohybová průprava – různé sporty, cvičení, hry, posilování
- hry s míčem – individuální, ve dvojicích, skupinách (zaměřené na spolupráci)

3. Předpokládané výstupy

- zlepšený přehled v základních pravidlech basketbalu
- lepší kondice, pohybové a koordinační dovednosti v prostoru
- lepší práce s míčem a koordinace pohybů s ním
- zlepšení sociálních dovedností, interpersonálních vztahů a volních vlastností

4. Metody práce

- obeznámení se základními pravidly basketbalu
- metodické a taktické pokyny ke hře a týmovému pojetí
- sportovní a pohybové aktivity (především skupinové), posilování, gymnastika
- tzv. “ball handling“ – zacházení s míčem (individuálně)
- házení si míčem ve dvojici, skupině, míčové hry na spolupráci
- hod z místa, hod z místa z výskoku, driblink, hod z krátké, střední a dlouhé vzdálenosti, doskoky, způsob obrany
- soutěže s míčem mezi týmy (i na menším prostoru – rozvoj koordinačních schopností)

- pro pokročilejší, talenty a nadšence – trénink obranných, útočných činností, hry jeden na jednoho

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – vybírá a využívá vhodné prvky a metody tréninkových aktivit pro vlastní pokrok; projevuje ochotu hrát míčové hry, zapojit se do sportovních aktivit a učit se novým sportovním dovednostem; pozoruje ostatní děti při hře a zkouší (přebírá) nové činnosti a dovednosti; posuzuje vlastní pokrok
- kompetence sociální a personální – lépe spolupracuje s ostatními dětmi; podílí se na utváření přátelské atmosféry v týmu - povzbuzuje a oceňuje druhé; prostřednictvím úspěchu si vytváří lepší představu o sobě samém; je spontánnější; lépe se cítí v kolektivu; raduje se ze sportovní činnosti; je cílevědomější; lépe dokáže ustát nezdaru a prohru
- kompetence občanské – chápe a respektuje základní dohodnutá pravidla a fair play přístup; umí se postavit proti porušování dohodnutých pravidel
- Kompetence komunikativní – neagresivně vyjadřuje své myšlenky a názory; naslouchá druhým; ztrácí ostych komunikovat ve skupině; přispívá k diskusi uvnitř týmu
- kompetence tělovýchovné – lépe ovládá herní činnosti a práci s míčem; lépe se orientuje při hře; zvyšuje si svou fyzickou zdatnost, odolnost, vytrvalost a sílu

TV - míčové hry – volejbal (mladší školní věk – přehazovaná)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- seznámení s volejbalem a přehazovanou jako jeho zjednodušenou formou a jeho pravidly
- rozvoj optimální koordinace pohybů
- motivace k větší pohybové aktivitě
- všeobecný tělesný rozvoj
- rozvoj pohybových schopností s míčem
- schopnost kooperace s ostatními dětmi

2. Obsah činnosti

- průpravné hry a soutěživá herní cvičení na zahřátí
- základní práce s míčem – házení, chytání
- seznámení s pravidly hry
- samotná hra – zpočátku menší počet hráčů na menším herním poli, postupně přidávání herních činností

3. Předpokládané výstupy

- zlepšení celkové koordinace, fyzické zdatnosti
- zlepšení dovedností s míčem
- motivace ke sportovním aktivitám, dítě získá radost ze hry
- zlepšení spolupráce mezi dětmi, vzájemné respektování

- dodržování stanovených pravidel

4. Metody práce

- seznámení s pravidly hry
- názorné ukázky jednotlivých činností s míčem
- aktivní zapojení dětí do hry
- pozorování dětí při hře, korekce chyb

5. Klíčové kompetence

- kompetence komunikativní - rozumí herní činnosti, naslouchá argumentům druhých, umí si obhájit svůj názor
- kompetence sociální a personální - má potřebu spolupracovat, dokáže ocenit druhé, ale dokáže vnímat i sebe sama, umí být tolerantní, umí přijmout kritiku, respektuje pozici v družstvu
- kompetence k řešení problémů - vnímá problémové situace a vymýšlí řešení, kriticky myslí a dokáže si svá rozhodnutí obhájit, sleduje vlastní pokrok, nenechá se odradit nezdarem
- kompetence k učení - projevuje ochotu k dalšímu učení, samostatně pozoruje a vyvozuje důsledky, vybírá vhodné strategie
- kompetence občanské - respektuje druhé, je schopen se do druhých vcítit, zodpovědně se rozhoduje dle svého uvážení, je si vědom svých povinností, odmítá hrubé chování při hře
- kompetence pracovní - dodržuje stanovená pravidla, plní si své povinnosti, uvědomuje si odvedenou práci nutnou k dosažení výsledku

TV - míčové hry – volejbal (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- seznámení s volejbalem a jeho pravidly
- motivace k větší pohybové aktivitě
- všeobecný tělesný rozvoj
- rozvoj pohybových schopností s míčem
- schopnost kooperace s ostatními dětmi
- zvládnutí množství koordinačně náročných herních činností
- uspokojení ze hry
- umět se správně rozhodnout

2. Obsah činnosti

- průpravné hry a soutěživá herní cvičení na zahřátí
- průpravná cvičení – uchopování míče, chytání míče
- základní práce s míčem – nácvik jednotlivých způsobů odbíjení a jeho zdokonalování
- seznámení s pravidly hry

- samotná hra – zpočátku menší počet hráčů na menším herním poli, postupně přidávání herních činností

3. Předpokládané výstupy

- zlepšení celkové koordinace, fyzické zdatnosti
- zlepšení dovednosti s míčem
- motivace ke sportovním aktivitám, dítě získá radost ze hry
- zlepšení spolupráce mezi dětmi, vzájemné respektování
- schopnost rychlé reakce, postřeh
- schopnost umění se rychle rozhodnout
- dodržování stanovených pravidel

4. Metody práce

- seznámení s pravidly hry
- názorné ukázky jednotlivých činností s míčem – zpočátku jednotlivě-správné uchopování míče, základy odbíjení (odbíjení obouruč vrchem, odbíjení obouruč spodem, odbíjení jednoruč spodem jako základ pro podávání, odbíjení obouruč vrchem jako základ pro podávání vrchem a smečování).
- trénink jednotlivých úderů ve dvojicích, trojicích
- nácvik samotné hry v poli-nejdříve 3x3, postupně zapojování dalších herních činností a hra 6x6 – logická návaznost jednotlivých kroků nácviku
- aktivní zapojení dětí do hry
- pozorování dětí při hře, korekce chyb

5. Klíčové kompetence

- kompetence komunikativní - rozumí herní činnosti, dokáže pochopit smysl informací, naslouchá argumentům druhých, umí si obhájit svůj názor
- Kompetence sociální a personální - má potřebu spolupracovat, dokáže ocenit druhé, ale dokáže vnímat i sebe sama, umí být tolerantní, umí přijmout kritiku, respektuje pozici v družstvu
- kompetence k řešení problémů - vnímá problémové situace a vymýšlí řešení, kriticky myslí a dokáže si svá rozhodnutí obhájit, sleduje vlastní pokrok, nenechá se odradit nezdarem, dokáže se ovládat v situacích, které neodpovídají jeho představám
- kompetence k učení - projevuje ochotu k dalšímu učení, získává dovednosti, které pak umí využít při hře, samostatně pozoruje a vyvozuje důsledky, vybírá vhodné strategie, umí se sám rozhodnout
- kompetence občanské - respektuje druhé, je schopen se do druhých vcítit, zodpovědně se rozhoduje dle svého uvážení, je si vědom svých povinností, odmítá hrubé chování při hře
- kompetence pracovní - dodržuje stanovená pravidla, plní si své povinnosti, uvědomuje si odvedenou práci nutnou k dosažení výsledku

Tv – In-line bruslení (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- rozvinout motoriku dítěte, zatížit a posílit jeho tělo šetrným způsobem, který je představován právě in-line bruslením. Mladší školní věk je zlatý věk motoriky, kdy se děti učí novým pohybům
- naučit děti bruslit
- poskytnout mu sportovní zážitek, tj. radost z pohybu, rychlosti
- poskytnout mu radost z okolí, ať se jedná o město či přírodu
- poskytnout mu psychické prožitky jako relaxaci, uvolnění, zvýšení sebedůvěry, překonání sebe sama
- poskytnout mu nové sociální zážitky, spočívající v nových kamarádstvích

2. Obsah činnosti

- seznámení s bezpečností jízdy
- seznámení s dalším vybavením – chrániče (kolen, zápěstí, loktů)
- seznámení s pravidly pro chování na cyklostezce (včetně bezpečnostních opatření)
- rozcvička a strečink
- rozvoj techniky jízdy
- hry a soutěže
- vybruslení, uvolnění

3. Předpokládané výstupy

- děti zvládají základy jízdy
- děti se učí podřizovat společným pravidlům
- děti získávají přesnější sebnáhled na sebe sama, poznávají svoje tělo
- děti rozvíjejí svoji pohybovou koordinaci

4. Metody práce

- seznámení s nezákladnějšími bezpečnostními pravidly (kontrola utažení koleček, pořádně dotáhnutí tkaniček a přezek, aby se předešlo k vymknutí kotníku, nutnost nosit přilbu a chrániče
- první kroky na bruslích, které by měly obsahovat vyzkoušení základních pohybů na povrchu, který neumožní samovolné rozjetí. Děti se učí přenášet rovnováhu z jedné nohy na druhou. Děti napodobují bruslařský pohyb paží, na bruslích provádějí podřepy
- pokoušíme se o základní chůzi na bruslích, která by měla vypadat jako chůze Chaplinova, takzvaná chůze do „V“, kdy paty směřují k sobě a špičky od sebe.
- měníme chůzi v pohyb, kdy kontrolujeme především pokrčení v kolenou, sledujeme, zda se děti nezaklánějí a zda se dívají před sebe. Pohled dolů způsobuje ztrátu rovnováhy.
- rozcvička (zahřívací část), protažení svalů dolních končetin a trupu

- hra „Rybičky, rybičky, rybáři jedou“, která probíhá ve vymezeném prostoru, z kterého se nesmí vyjet. Dotykem se z rybičky stává rybář.
- hra „sochy, kdy vedoucí jede před skupinou zády k dětem, ukazuje různé pohyby (dřep, úklon, upažení apod.). Jakmile tleskne a otočí se čelem, děti zůstanou v dané pozici jako zmrzlé. Děti dostávají trestné body.
- hra „opičí dráha“, kdy děti jedou po křídou vytýčené dráze a plní jednoduché pohybové úkoly.
- hra „závod vozíčků“, kdy jedno dítě – tahač – tlačí druhé dítě, které se nachází v hlubokém dřepu. Je potřeba co nejrychleji dosáhnout vytčeného cíle.

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení - dítě se naučí nové pohyby, zvládá základy bruslení
- kompetence sociální a personální - dítě se naučí zajímat o druhého, učí se kamarádství, vzájemné nápomocnosti
- kompetence občanské - dítě se naučí přijmout pravidla, zvnitřnit je, což vede k prosociálnímu chování

TV – In-line bruslení (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- naučit děti bruslit
- rozvinout fyzickou kondici dětí, zlepšit pružnost celého těla, podpořit rovnováhu a stabilitu, podpořit kardiovaskulární rozvoj, rozvinout svalstvo
- rozvinout sociální citění dětí při skupinové spolupráci
- podpořit pocity duševního zdraví a pohody dětí

2. Obsah činnosti

- rozcvička
- rozvoj techniky
- zlepšení kondice
- hry a soutěže
- vybruslení, rychlejší jízda

3. Předpokládané výstupy

- zvládnutí základů techniky jízdy
- rozvoj tělesné stránky dítěte
- získání sebedůvěry ve své schopnosti
- schopnost kooperace s kamarády i nadřízenými

4. Metody práce

- rozcvička (zahřívací část), protažení svalů dolních končetin a trupu
- pokoušíme se o základní chůzi na bruslích, která by měla vypadat jako chůze Chaplinova, takzvaná chůze do „V“, kdy paty směřují k sobě a špičky od sebe.

- měníme chůzi v pohyb, kdy kontrolujeme především pokrčení v kolenou, sledujeme, zda se děti nezaklánějí a zda se dívají před sebe. Pohled dolů způsobuje ztrátu rovnováhy.
- učíme se jízdě v obloucích, kdy děti hledají správný náklon a správné přenášení váhy
- učíme děti rozjezdu obounož, kdy děti získají rychlost bez zvednutí nohy, rozjíždíme se na základě přenesení váhy a zároveň pokrčením kolen
- učíme děti poskoky (z obou nohou, střídavě z jedné nohy), zároveň se zdokonalují v rovnováze
- děti se učí jízdě ve dřepu
- děti se učí brzdit. Zpočátku nacvičují zastavování pomocí brzdičky na pravé brusli, kdy je vedeme k správnému pokrčení v kolenou, přenesení váhy vzad, pro jistotu předpažit. Dále učíme brzdění obloukem, kdy dbáme na to, aby děti snížily těžiště. Děti učíme brzdit do „T“, kdy je potřeba hlavně sledovat, zda děti nepřetáčí ramena
- děti se učí přešlapovat, přičemž sledujeme, zda dostatečně natácejí hlavu a ramena do středu kruhu
- děti se učí padat (na trávě), nacvičujeme pád vpřed i vzad

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení - děti se naučí bruslit do úrovně odpovídající jejich věku
- kompetence sociální a personální - dítě se naučí spolupracovat s vrstevníky, učí se vcítit do ostatních
- kompetence občanské - dítě se naučí být vnímavým a otevřeným vůči zážitkům ostatních
- kompetence občanské - dítě se naučí podřizovat skupině
- dítě se naučí podřizovat skupině

TV – bruslení na ledu –bruslení (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- seznámení se sportem- bruslení na ledu, využití, další odvětví – krasobruslení, lední hokej, rychlobruslení (vysvětlit základní rozdíly a pravidla)
- rozvíjení pohybové stránky osobnosti -schopností a dovedností- hrubá motorika, koordinace, rovnováha
- zlepšení funkční zdatnosti organismu (zdravý, přirozený pohyb, posilování velkých svalových skupin, otužování organismu)
- rozvoj rozumové stránky osobnosti (propojení pohybu a zraku)
- rozvoj psychické stránky osobnosti (volní- pohyb na ledu)
- rozvoj sociální stránky osobnosti (kolektivní spolupráce, komunikace, fair play-při nácviku prvků, hrách a soutěžích)

2. Obsah činnosti

- poskytnutí informací o jednotlivých sportovních disciplínách, seznámení s vybavením
- poučení o bezpečnosti, o způsobu vhodného chování a pohybu na ledu (specifický pohyb na kluzkém povrchu)
- vhodnost ošacení a způsobu oblékání
- nácvik pohybu při bruslích mimo led (stabilita a rovnováha na bruslích)
- nácvik základního postoje a pohybu na bruslích (jízda v před, vzad, brzdění)
- herní a pohybové činnosti (jízda ve dvojicích-lepší stabilita a rovnováha)

3. Předpokládané výstupy

- základní znalost rozdílů mezi jednotlivými sportovními odvětvími na ledu (krasobruslení, lední hokej, rychlobruslení)
- získání nových pohybových schopností a dovedností (pohyb na ledu)- koordinace, rovnováha, obouvání a zavazování bruslí, jízda na ledu
- zlepšení osobnostní a sociální stránky osobnosti- spolupráce, komunikace, vůle
- zlepšení zdravotní, tělesné i psychické stránky osobnosti- posilování svalových skupin, otužování, zdravý pohyb

4. Metody práce

- výcvik ve družstvu - omezený počet dětí
- individuální výcvik – spolupráce s každým dítětem individuálně (vhodné u dětí, které potřebují větší pomoc a podporu)
- využití metodických řad (od nejjednodušších a základních pohybů a cvičení, ke složitějším)
- herní činnosti- (jízda ve dvojici, hra „červený a bílý“, „rybičky a rybáři“, atd.)

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení- osvojuje si nové pohybové dovednosti; získává vědomosti o daném sportu
- kompetence k řešení problémů – dokáže vybrat a použít taktických řešení při hrách, soutěžích
- kompetence sociální a personální- spolupracuje; pomáhá a toleruje ostatní účastníky
- kompetence komunikativní- komunikuje při hře s ostatními spoluhráči, spolupracuje; vyjadřuje své pocity, názory

TV – bruslení na ledu –bruslení (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- seznámení se sportem- bruslení na ledu, využití, další odvětví – krasobruslení, lední hokej, rychlobruslení (vysvětlit základní rozdíly a pravidla)-rozšíření znalostí
- rozvíjení pohybové stránky osobnosti -schopností a dovedností- hrubá motorika, koordinace, rovnováha- obtížnější cviky (jízda ve dřepu, na jedné noze,..)
- zlepšení funkční zdatnosti organismu (zdravý, přirozený pohyb, posilování velkých svalových skupin, otužování organismu)
- rozvoj rozumové stránky osobnosti (propojení pohybu a zraku)- synchronizace ve dvojicích
- rozvoj estetické stránky osobnosti (návuk krasobruslařských prvků, tanečních sestav, hokejových herních kombinací)
- rozvoj psychické stránky osobnosti (volní- pohyb na ledu, překonávání nezdarů)
- rozvoj sociální stránky osobnosti (kolektivní spolupráce, komunikace, fair play-při návuku prvků, hrách a soutěžích)

2. Obsah činnosti

- poskytnutí informací o jednotlivých sortovních disciplínách a sportovního vybavení (krasobruslařské, hokejové- rozdíly)
- poučení o bezpečnosti, o způsobu vhodného chování a pohybu na ledu (specifický pohyb na kluzkém povrchu)
- návuk specifických pohybů na ledu (vlnovky, obraty, překládání, poskoky)
- herní a pohybové činnosti (poskoky- snožmo, na jedné noze, jízda v podřepu)
- krasobruslařské základy-(základy jednotlivých skoků)
- osvojení herních znalostí a dovedností- (základy ledního hokeje)

3. Předpokládané výstupy

- znalost pravidel jednotlivých sportovních odvětví na ledu (krasobruslení, lední hokej, rychlobruslení)
- získání nových pohybových schopností a dovedností (pohyb na ledu)- koordinace, rovnováha
- osvojení základů krasobruslení a ledního hokeje
- zlepšení osobnostní a sociální stránky osobnosti- spolupráce, komunikace, vůle
- zlepšení zdravotní, tělesné i psychické stránky osobnosti- posilování svalových skupin, otužování, zdravý pohyb

4. Metody práce

- výcvik ve družstvu - omezený počet dětí
- výcvik v proudech - souběžné procvičování jednotlivých prvků, s předvedením cvičení a se slovním doprovodem, v průběhu výcviku u dětí opravuje chyby
- individuální výcvik – spolupráce s každým dítětem individuálně (vhodné u dětí, které potřebují větší pomoc a podporu)

- využití metodických řad (od nejjednodušších a základních pohybů a cvičení, ke složitějším)
- herní činnosti- (jízda ve dvojici, hra „červený a bílý“, „rybičky a rybáři“, atd.)

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení- získává nové pohybových návyků
- kompetence k řešení problémů - posiluje volní vlastnosti; překonává herní překážky-soupeře; taktizuje při hře
- kompetence sociální a personální- spolupracuje v rámci skupiny; spolupracuje s dospělou autoritou
- kompetence komunikativní- komunikuje ve skupině; s pedagogem; vyjadřuje svých názory a pocity

TV - míčové hry – fotbal (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- seznámení se základními pravidly fotbalu
- rozvoj základních fotbalových dovedností
- rozvoj tělesné zdatnosti
- posilovat radost ze hry, schopnost spolupráce

2. Obsah činnosti

- hravou formou zahřátí organismu a rozcvička jednotlivých svalových skupin. Na konci výchovně vzdělávací jednotky protažení svalů
- základní práce s míčem – vedení balónu, přihrávky, zpracování míče apod.
- nácvik různých herních dovedností jednotlivce, dvojic, skupin
- zábavné silově-rychlostně-obratnostní cvičení a pohybové hry
- samotná hra, obměna hráčů v družstvech, zkoušení pozic ve hře (útočná, obranná apod.)

3. Předpokládané výstupy

- zvýšení fyzické kondice, koordinačních schopností
- zlepšení fotbalových dovedností
- motivace do sportovních aktivit, radost z pohybu
- posílení kamarádských vztahů, umění hrát podle pravidel

4. Metody práce

- vysvětlování – základní pravidla, různé herní situace
- názorné předvedení jednotlivých činností s míčem i bez míče pedagogem
- aktivizace dětí, zapojení do herních nácviků
- pozorování činností dětí a případná korekce chyb

- motivační - posilování, pochvala, oceňování snahy dětí při všech pohybových činnostech

5. Klíčové kompetence

- kompetence komunikativní – prosazování vlastního názoru, vyslechne názory druhých, zapojuje se do diskuse, učí se argumentování apod.
- kompetence občanská – je si vědom svého postavení a vlivu na druhé, respektuje názory druhých, aktivně se podílí na činnostech, má povědomí o vlastní zodpovědnosti vůči sobě i druhým (soupeři) apod.
- kompetence k učení – zpracovává přijímané informace, projevuje ochotu naslouchat (vnitřní a vnější motivace), má zájem si sám vyhledávat informace, zajímá se a využívá je v činnosti apod.
- kompetence sociální a personální – učí se spolupráci, navazování vztahů, umět prosadit si svůj názor, postoj, ale i umět ustoupit, podřídit se apod.
- kompetence k řešení problémů – dítě vyhodnocuje různé situace, zaujímá k nim osobní postoj, přemýšlí o vhodném řešení, navrhuje možnosti změny apod.
- kompetence pracovní – dítě si uvědomuje odvedenou práci nutnou k dosažení výsledku, resp. výsledek své práce, přístupu a zodpovědnosti apod.

TV - míčové hry – fotbal (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- seznámení s pravidly fotbalu
- rozvoj motorických schopností, zvyšování fyzické kondice
- zlepšování fotbalových dovedností
- rozvoj spolupráce, osobnostních schopností, vlastností

2. Obsah činnosti

- zahřátí a protažení jednotlivých svalových skupin
- průpravná cvičení – opakování a nácvik základní práce s míčem – přihrávky, zpracování míče apod.
- rozvoj herních činností jednotlivce. 1. útočné – výběr místa, přihrávání, zpracování míče, vedení míče, obcházení protihráče, střelba. 2. obranné – obsazování hráče s míčem a bez míče, obsazování prostoru, odebírání míče apod. Zaměření i na činnost brankáře
- řešení standardních situací – různé kopy – přímý, nepřímý, volný, pokutový, rohový, od branky apod.
- nácvik herních činností skupin – s míčem i bez míče
- rozvoj rychlostních, silových, vytrvalostních schopností
- protažení svalů po zátěži, tréninku

3. Předpokládané výstupy

- zlepšení fotbalových schopností
- zvýšení fyzické kondice
- posílení vzájemných vztahů mezi dětmi

- schopnost hrát podle pravidel, umění unést porážku, zvládat lépe fyzickou i psychickou zátěž

4. Metody práce

- vysvětlování – pravidel, činností během nácviků, tréninku
- motivační – vnější (hmotné), pochvala, podpora apod.
- názorné – ukázka činností
- praktické – samotný nácvik činností dětmi
- pozorování – sledování a případné korekce
- rozbor činnosti

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – třídí informace, poznává smysl učení, má zájem své znalosti rozšiřovat (pravidla fotbalu, taktika, herní varianty apod.), získává vlastní přístup k učení, vytváří si podmínky apod.
- kompetence sociální a personální – uvědomuje si své postavení v kolektivu, reagování na druhé, učí se spolupráci, navazování vztahů, umět prosadit si svůj názor, postoj, ale i umět ustoupit, podřídit se apod.
- kompetence k řešení problémů – dítě vyhodnocuje různé situace, zaujímá k nim osobní postoj, přemýšlí o vhodném řešení, navrhuje možnosti změny apod.
- kompetence pracovní – dítě získává pracovní návyky – pravidelnost tréninků, aktivita, uvědomuje si odvedenou práci nutnou k dosažení výsledku, resp. výsledek své práce, přístupu a zodpovědnosti apod.
- kompetence komunikativní – prosazování vlastního názoru, vyslechne názory druhých a učí se je respektovat, zapojuje se do diskuse, učí se argumentování apod.
- kompetence občanská – je si vědom svého postavení a vlivu na druhé, respektuje názory druhých, aktivně se podílí na činnostech, má povědomí o vlastní zodpovědnosti vůči sobě i druhým apod.

TV – jízda na kole (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- zvládnutí, resp. pokrok v jízdě na kole
- rozvoj koordinačních schopností a fyzické kondice
- pochopení nejzákladnějších dopravních situací, bezpečnosti při jízdě
- rozvoj prožitků, radosti z pohybu

2. Obsah činnosti

- seznámení s kolem, nastavení posedu, nošením bezpečnostních prvků – přilba, reflexní vesta apod.
- základní instrukce – jak nasedat, sesedat, brzdit, přehazovat apod.
- nácvik jízdy na kole v bezpečném, tj. nesilničním prostoru
- zpestření jízdy a jejího nácviku – slalom, objížděky apod.

- pro dobré mladé cyklisty jízda po cyklostezkách, nefrekventovaných cestách apod.
- protažení svalů po jízdě

3. Předpokládané výstupy

- zvládnutí základní jízdy na kole, umění brzdit, ovládat kolo
- zvyšování koordinačních schopností a kondice
- částečné pochopení základních pravidel, rizik jízdy na kole
- radost z pohybu

4. Metody práce

- vysvětlování – základní instrukce k jízdě na kole
- motivační – podpora, uznání, pochvala, drobné odměny – sladkosti apod.
- názorné předvedení dospělým
- praktické zkoušení jízdy dětmi
- pozorování a následná intervence

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – dítě si uvědomuje nutnost určitých znalostí, aby zvládlo činnost, má zájem své znalosti rozšiřovat, získává vlastní přístup k učení, vytváří si podmínky apod.
- kompetence sociální a personální – dítě se učí spolupracovat s ostatními, učí se prosadit, ale i umění ustoupit, učí se ohleduplnosti, podílí se na atmosféře ve skupině apod.
- kompetence k řešení problémů – dítě vyhodnocuje různé situace, zaujímá k nim osobní postoj, přemýšlí o vhodném řešení, navrhuje možnosti změny apod.
- kompetence pracovní – dítě získává pracovní návyky (např. nutnost seřízení kola, pravidelná základní údržba apod.)
- kompetence komunikativní – prosazování vlastního názoru, vyslechne názory druhých a učí se je respektovat, zapojuje se do diskuse, učí se argumentování apod.
- kompetence občanská – dítě si je vědomo svého postavení a vlivu na druhé, respektuje názory druhých, aktivně se podílí na činnostech, má povědomí o vlastní zodpovědnosti vůči sobě i druhým apod.

TV – jízda na kole (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- zvládnutí jízdy na kole i na více frekventovaných cestách, silnicích
- zvyšování fyzické kondice, koordinačních schopností
- nácvik základní údržby kola
- pochopení pravidel silničního provozu a jeho respektování a zvládnutí
- posilování kladného vztahu k přírodě
- rozvoj prožitků z fyzické zátěže, překonávání únavy, vnímání těla apod.

2. Obsah činnosti

- povídání o dopravních předpisech, možných rizicích jízdy na silnicích, bezpečnostních opatřeních, vč. reakce na nehodu
- seřízení a kontrola kol
- nácvik jízdy v bezpečném prostoru. Zvládnutí brzdění, přehazování apod.
- jízda po cyklostezkách, postupně i na frekventovanějších silnicích. Zvládnutí jízdy v řadě (rozestupy), reakce na povrch a sklon cesty apod.
- protažení zatěžovaných svalových partií

3. Předpokládané výstupy

- zvládnutí jízdy na kole – ovládat bezpečně kolo
- vědomosti o bezpečné jízdě, dopravních předpisech
- zvyšování fyzické kondice
- učení vnímat přírodu a chování v ní
- zvyšování povědomí o správném oblékání, občerstvování apod.
- radost z pohybu

4. Metody práce

- instruktáž k dopravním předpisům, bezpečné jízdě a chování na komunikacích
- názorné předvedení základního seřízení kola (výška posedu, vyzkoušení brzd, přehazování, tlak v duších apod.). Předvedení správného přehazování apod.
- pozorování – sledování charakteru jízdy a zvládnutí (korekce) jízdy jednotlivců
- motivace – povzbuzení, pochvala, ale i upozornění co dělat lépe
- rozbor různých situací během jízdy, závěrečné shrnutí jízdy
- protažení zatěžovaných svalových partií

5. Klíčové kompetence

- kompetence k řešení problémů – dítě vyhodnocuje různé situace (např. dopravní, jízda v řadě za sebou, změna terénu apod.), zaujímá k nim osobní postoj, přemýšlí o vhodném řešení, navrhuje možnosti změny (např. trasy), řeší např. technické defekty, vzniklé situace apod.
- kompetence pracovní – dítě získává pracovní návyky (např. nutnost seřízení kola, pravidelná základní údržba, opravy defektů vzniklé při jízdě apod.)
- kompetence komunikativní – prosazování vlastního názoru, vyslechne názory druhých a učí se je respektovat, zapojuje se do diskuse, učí se argumentování apod.
- kompetence k učení – dítě si uvědomuje nutnost určitých znalostí, aby zvládlo činnost, má zájem své znalosti rozšiřovat, získává vlastní přístup k učení, vytváří si podmínky apod.
- kompetence sociální a personální – dítě se učí spolupracovat s ostatními, učí se prosadit, ale i umění ustoupit, učí se ohleduplnosti (např. rozestupy při jízdě, dát přednost apod.), podílí se na atmosféře ve skupině, reaguje na další účastníky silničního provozu, vč. cyklistů apod.
- kompetence občanská – je si vědom svého postavení a vlivu na druhé, respektuje názory druhých, pravidel silničního provozu, aktivně se podílí na činnostech (opravy),

má povědomí o vlastní zodpovědnosti vůči sobě i druhým, získává vztah k přírodě apod.

TV – florbal - (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- projevovat přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti
- získávat vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play, podporovat sportovní výchovu
- osobnostní a sociální výchova: osobnostní rozvoj
- seznamování s pravidly florbalu
- zavádět do nácviku efektivní metody výuky, podpora týmové práce, vzájemné pomoci, sounáležitosti a respektu k druhým.
- projevovat pozitivní city v chování a v prožívání
- učit spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých
- získat pozitivní vztah ke svému fyzickému a duševnímu zdraví
- schopnost žít společně s ostatními lidmi, je tolerantní a ohleduplný k druhým

2. Obsah činnosti

- nácvik správného držení hole a těla
- nácvik přihrávek
- hra
- nácvik vedení míče
- procvičení vedení míče
- všeobecný fyzický rozvoj

3. Předpokládané výstupy

- zvládá základní pohybovou aktivitu, zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění
- dbá na správné držení těla při hře, správné dýchání
- dodržuje pravidla bezpečnosti a hlavní zásady hygieny při sportování v tělocvičně, na hřišti
- reaguje na povely
- používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv
- spolupracuje při jednoduchých pohybových činnostech
- zvládá přihrávku jednoruč, obouruč
- je seznámen se základními pravidly hry
- projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost
- nachází své místo ve skupině

4. Metody práce

- výklad
- motivace
- frontální výuková pedagogická práce
- výuka v družstvech
- nápodoba činností a vyjadřování mezi klienty
- soutěže
- pozorování

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – učí se s chutí, započatou práci dokončí
- kompetence k řešení problémů – učí se problém pochopit, rozlišit správná a chybná řešení
- kompetence komunikativní – komunikuje s vrstevníky bez ostychu, porozumí prostředkům ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení
- kompetence sociální a personální – rozpozná vhodné a nevhodné chování, respektuje dohodnutá pravidla

TV – florbal – (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- projevovat přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti
- respektuje zdravotní handicap
- zná význam sportování pro zdraví
- dovede získat informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště
- dokáže objektivně zhodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky
- předpokládaný osobnostní rozvoj dítěte
- dodržovat stanovená pravidla
- podporovat sportovní výchovu a výchovu ke zdravému způsobu života.
- zavádět do výuky florbalu efektivní metody výuky, podpora týmové práce, vzájemné pomoci, sounáležitosti a respektu k druhým.
- osvojit si strategii učení a být motivován
- tvořivě myslet, logicky uvažovat a řešit problémy.
- všestranně a účinně komunikovat.
- spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
- projevovat se jako svobodná a zodpovědná osobnost.
- aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví.
- poznat své reálné možnosti

2. Obsah činnosti

- nácvik správného držení hole a těla
- nácvik přihrávek
- taktika hry
- vlastní hra
- varianty hry
- nácvik vedení míče
- procvičení vedení míče
- všeobecný fyzický rozvoj

3. Předpokládané výstupy

- zvládá základní přípravu organismu před samotnou pohybovou aktivitou, protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění
- dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků, dbá na správné dýchání, zná kompenzační a relaxační cviky
- zná pojmy z pravidel florbalu
- dodržuje pravidla bezpečnosti a hlavní zásady hygieny při sportování v tělocvičně, na hřišti
- zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti
- používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv
- spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech, jedná v duchu fair-play
- zvládá přihrávku jednoruč, obouruč, zná a dodržuje základní pravidla hry
- je schopen soutěžit v družstvu, je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe i družstvo
- projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvalu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti
- umí sám řešit problémy v samotné hře, je schopen soutěžit v družstvu
- umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji

4. Metody práce

- výklad
- individuální pedagogická činnost
- frontální pedagogická práce
- práce v družstvech
- samostatné pozorování, srovnávání, rozbor činnosti.
- vzájemná nápodoba činností a vyjadřování mezi žáky
- pozorování

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – učí se s chutí, započatou práci dokončí, učí se nejen spontánně, ale i vědomě, samostatně pozoruje a experimentuje
- kompetence k řešení problémů - všimá si dění a problémů, které ho motivují, problém se učí pochopit, rozlišuje správná a chybná řešení, učí se obhájit svá rozhodnutí, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí
- kompetence komunikativní – podporuje přátelské vztahy, rozumí prostředkům ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení, umí vyjádřit svůj názor, komunikuje kultivovaně
- kompetence sociální a personální – k úkolům přistupuje zodpovědně, rozpozná vhodné a nevhodné chování, dokáže se prosadit i podřídit, respektuje dohodnutá pravidla, spolupracuje v týmu, rozvíjí si zdravou sebedůvěru

TV - plavání dětí (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- rozvoj tělesné stránky (správné formování páteře, symetrický rozvoj svalového aparátu, správný vývoj vnitřních orgánů, především srdce a plic)
- rozvoj sociálního citění a spolupráce při jednotlivých herních aktivitách
- relaxace, zábava

2. Obsah činnosti

- hry bez pomůcek, během kterých se děti adaptují na vodní prostředí, získávají základní dovednosti pohybu ve vodě
- hry s pomůckami. Tyto hry vyžadují větší spolupráci a jemnější koordinaci, důslednější dodržování pravidel
- hry družstev, kdy sportovní výkon je zvyšován soutěživostí dětí
- veselé skoky, při kterých nejde o dokonalost provedení, ale o zábavu, při níž zmizí poslední zbytky strachu

3. Předpokládané výstupy

- děti se učí spolupracovat v prostředí, které je ohrožuje
- děti získávají motorické dovednosti
- děti se otevírají, ztrácejí zábrany
- zvládnutím činnosti se posiluje jejich důvěra v sebe
- děti získávají základní průpravu před zvládnutím plaveckých pohybů
- děti se učí složitějším způsobům spolupráce, pomáhají si

4. Metody práce

- hra zastavit na písknutí – děti na signál znehybní ve vodě v stanovené poloze (stoj na jedné noze, stoj rozkročný apod.)
- hra chytání do řetězu, kdy každý další se snaží ulovit další oběť
- hra skupina molekul, kdy vedoucí voláním písmena či čísla vyzve děti k vytvoření obrazu

- hra změna místa, kdy děti se snaží přemístit z jedné strany bazénu na druhou, uprostřed stojí zády k nim honič, jenž se smí pohybovat pouze vzad a do stran. všichni chycení se stávají jeho pomocníky
- hra na „chromého“ kdy jedno dítě-chromý-sedí na ramenou jiného – slepého – který má zavřené oči. Chromý řídí slepého potahováním za levé nebo pravé ucho
- děti vytvoří držením se za ramena zástup, první v čele je slepice, poslední kuře. slepice se pomocí roztažených rukou snaží zabránit jestřábovi (útočnickovi) ulovit kuře
- jedno dítě nemá žádný předmět. Na znamení vedoucího hodí ostatní děti své předměty za hlavu a snaží se ulovit nějaký nový, prohrává, kdo zůstane s prázdnýma rukama
- na kraji bazénu je rozložen poklad (destičky). Jeden či více strážců se snaží dotekem odehnat všechny lupiče, aby nemohli odnést poklad do svého doupěte na druhou stranu
- hra vybíjená ze břehu
- přihrávání míče mezi členy jednoho družstva mezi sebou, kdy se každá přihrávka počítá. Druhé družstvo se snaží získat míč pro sebe a počítá si též vlastní přihrávky
- stavby pyramidy, kdy děti stavějí jedno až dvoupatrovou pyramidu
- hra bludiště, kdy jedno dítě se snaží podplout pod rozkročenýma nohama co největšího počtu žáků, kteří jsou libovolně rozmístěni po bazéne
- hra na vlnobití, kdy děti stojící v řadě se společnými pohyby vpřed a vzad pokoušejí vytvářet vlny
- děti skáčí do vody různými způsoby - skok krokem, v sedě, v sedě s přednožením, skok s obejmutím kolen, skok placák, skok v tureckém sedě, skok pozadu apod.

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení -dítě se dokáže lépe pohybovat ve vodě, zvládne základy techniky
- kompetence k učení - dítě se učí lépe překonat své slabosti – zvyšuje toleranci k zátěži
- kompetence k učení - dítě dokáže lépe zvládnout vlastní pocitů strachu, získává sebedůvěru
- kompetence komunikativní - dítě dokáže lépe pojmenovat řadu nových skutečností, což vede k zdokonalení komunikace
- kompetence sociální a personální - dítě dokáže lépe spolupracovat při společné činnosti, rozvíjí své prosociální citění

TV - plavání dětí (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- vytvořit pozitivní vztah k pohybu ve vodě
- zvládnout základní pohybové dovednosti ve vodě
- naučit se spolupracovat v odlišných a ztížených podmínkách

2. Obsah činnosti

- nácvik dovedností na suchu a přenesení nacvičeného pohybu do vody
- nácvik uvolnění ve vodě
- pohyb v mělké vodě

- potápění a orientace ve vodě
- dýchání ve vodě
- nácvik jednoduchých plaveckých dovedností

3. Předpokládané výstupy

- zlepšení koordinace, rozvoj lokomoce
- rozvoj volných vlastností, vyrovnávání se se zátěží, rozvoj nebojácnosti
- vytváření pozitivního vztahu ke fyzické aktivitě, ke smysluplné činnosti
- zvládnutí základních plaveckých pohybů

4. Metody práce

- nacvičujeme dýchání, nejprve k tomu účelu používáme misku s vlažnou vodou
- demonstrace základních záběrů na suchu, zároveň protahujeme potřebné svalové skupiny. Cvičení nepřeháníme, plavat se lze naučit pouze ve vodě
- cvičíme základní pohyby ve vodě s pomocí pomůcek (bederní pás, plavecká deska)
- základem je plavecký styl prsa, teprve později se přechází k výuce kraulu
- dítě se pokouší o nápodobu, dáváme mu eventuálně dopomoc. Vytváříme v dítěti správné představy o pohybu a současně provádíme další praktické pokusy. Při prvních pokusech je dítě pasivní, při dalších sledujeme dítě z boku nebo zepředu, popotahujeme ho vpřed v případě ztráty rychlosti. Je potřeba dbát na to, aby dítě dokončovalo pohyb a provedlo výdrž ve splývání. Postupně se soustředíme na nácvik souhry jednotlivých končetin. Nácvik paží s dýcháním provádíme ve splývavé poloze. Děti by neměly provádět rychlé záběry brzy po sobě, bez fáze splývání.

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení - dítě dokáže lépe plavat
- kompetence k učení - dítě dokáže lépe ovládnout své pohyby, rozvíjí svoji tělesnou stránku
- kompetence k učení - dítě dokáže lépe rozvíjet sebeovládání, získává sebedůvěru
- kompetence k učení - dítě dokáže lépe překonávat strach, odpor, rozšiřuje zvládací kapacitu
- kompetence komunikativní - dítě dokáže lépe komunikovat s okolím
- kompetence sociální a personální - dítě dokáže lépe zvnitřnit pravidla, což posiluje jeho sociální citění

TV – vycházky, výlety (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- orientace v okolí
- vyrovnávání jednostranného zatížení organismu
- přispívání k fyzické zdatnosti a psychické odolnosti
- úcta k přírodě
- využití pohybu na čerstvém vzduchu k aktivní rekreaci
- využívat naučené znalosti o přírodě ve prospěch ochrany přírody

2. Obsah činnosti

- sebepoznání
- rozšíření vědomostí o svém okolí a přírodě
- udržování tělesné kondice
- orientace v terénu
- znalost základních zásad poskytování první pomoci

3. Předpokládané výstupy

- formování tělesné, duševní a mravní podoby člověka
- pocit sounáležitosti s přírodou
- citový vztah k přírodě
- rozvoj fyzických a zdravotních předpokladů, poznávání svých možností
- osvojování hygienických návyků při pohybových aktivitách – vhodné oblečení, obuv
- uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu

4. Metody práce

- komplexní – ovlivňování osobnosti autoritou
- komplexní – ovlivňování společenstvím – kolektivem
- podle zdroje poznání – praktické činnosti = práce s mapou, buzola, turistické značky

5. Klíčové kompetence

- k učení – získané teoretické vědomosti o přírodě a svém okolí dávat do souvislostí s přírodou; orientace v okolí podle jednoduchého popisu – mapa, turistické značky; rozvoj schopností správného rozhodování
- k řešení problémů – dokáže samostatně vyřešit problém nebo dokáže požádat o pomoc druhého; rozpozná nesportovní chování; nenechá se odradit případným nezdarem a

hledá řešení; adekvátně reaguje v situaci úrazu sebe nebo ostatních; učí se rozlišovat správná a chybná rozhodnutí; vést děti k vytrvalosti

- komunikativní – nebojí se vyjadřovat svůj názor; vyjadřuje se kultivovaně; dokáže vhodně argumentovat a obhájit své názory; děti jsou vedeny k týmové spolupráci; zapojují se do organizování her a soutěží v rámci vycházky, výletu
- sociální – spolupráce v kolektivu; jedná v duchu fair – play; učí se zažívat úspěchy; vyjadřuje své názory; ohleduplnost k ostatním i přírodě; upevňování hygienických návyků, zdravé výživy a pitného režimu; učí se plánovat výlety a vycházky, podílí se na jejich organizaci, řídí a hodnotí sebe i ostatní v dané činnosti
- občanské – formování volných a charakterových vlastností; zlepšení své zdatnosti; učí se chápat význam životního prostředí pro člověka, že je ochrana přírody záležitostí každého jedince; nese spoluzodpovědnost při ochraně přírodě
- pracovní – vést k ochraně přírody a životního prostředí; je ohleduplný k přírodě a lidem kolem sebe; vyhodnocuje své úspěchy či nezdary; umí dokončit započatou činnost; uplatňuje zásady hygieny a bezpečnosti

TV – vycházky, výlety (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- orientace v okolí, poznávání své vlasti, historických objektů
- vyrovnávání jednostranného zatížení organismu
- přispívání k fyzické zdatnosti a psychické odolnosti
- úcta k přírodě a její ochrana
- využití pohybu na čerstvém vzduchu k aktivní rekreaci
- využívat naučených znalostí o přírodě ve prospěch ochrany přírody
- smysluplně trávit volný čas
- sebepoznání

2. Obsah činnosti

- rozšíření vědomostí o svém okolí, své vlasti a přírodě
- udržování tělesné kondice
- orientace v terénu – práce s mapou, buzolou, znalost turistických značek, orientace v jízdnicích řádech a informačních tabulích
- využívání informačních zdrojů
- spolupráce na plánování činnosti
- znalost základních zásad poskytování první pomoci

3. Předpokládané výstupy

- formování tělesné, duševní a mravní podoby člověka
- pocit sounáležitosti s přírodou
- citový vztah k přírodě a její ochrana, která je záležitostí každého jedince
- rozvoj fyzických a zdravotních předpokladů, poznávání svých možností
- osvojování hygienických návyků při pohybových aktivitách – vhodné oblečení, obuv
- uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu

4. Metody práce

- komplexní – ovlivňování osobnosti autoritou
- komplexní – ovlivňováním společenstvím = kolektivem
- podle zdroje poznání - praktické činnosti = práce s mapou, buzola, turistické značky

5. Klíčové kompetence

- k učení – získané teoretické vědomosti o přírodě a svém okolí dávat do souvislostí s přírodou; orientace v okolí podle jednoduchého popisu – mapa, turistické značky, informační tabule; rozvoj schopností správného rozhodování; orientace a práce s informačními zdroji
- k řešení problémů – dokáže samostatně vyřešit problém nebo dokáže požádat o pomoc druhého; rozpozná nesportovní chování; nenechá se odradit případným nezdarem a hledá řešení; adekvátně reaguje v situaci úrazu sebe nebo ostatních; učit děti rozlišovat správná a chybná rozhodnutí; vést děti k vytrvalosti
- komunikativní – nebojí se vyjadřovat svůj názor; vyjadřuje se kultivovaně; dokáže vhodně argumentovat a obhájit své názory; děti jsou vedeny k týmové spolupráci; zapojuje se do organizování her a soutěží v rámci vycházky, výletu; snaží se pracovat se získanými informacemi; naslouchá názorům druhých a respektuje je
- sociální – spolupracuje v kolektivu; jedná v duchu fair – play; učí se zažívat úspěchy; vyjadřuje své názory; ohleduplnost k ostatním i přírodě; upevňování hygienických návyků, zdravé výživy a pitného režimu; učí se plánovat výlety a vycházky, podílí se na jejich organizaci, řídí a hodnotí sebe i ostatní v dané činnosti; učí se zdravě sebeprosazovat
- občanské – formování volních a charakterových vlastností; zlepšení své fyzické zdatnosti; učí se chápat význam životního prostředí pro člověka, že je ochrana přírody záležitostí každého jedince; nese spoluzodpovědnost při ochraně přírodě; umožnit každému zažít úspěch
- pracovní – vést k ochraně přírody a životního prostředí; je ohleduplný k přírodě a lidem kolem sebe; vyhodnocuje své úspěchy či nezdary; umí dokončit započatou činnost; uplatňuje zásady hygieny a bezpečnosti
- trávení volného času – vést děti ke smysluplně trávenému volnému času

RV – knihovna (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- osvojení si základních znalostí o knihovně a možnostech jejího využití
- nabytí povědomí, popř. se naučit jak v knihovně vyhledávat chtěnou literaturu (v informačním systému či optáním pracovníků knihovny)
- najít a umět se orientovat v jednotlivých odděleních, popř. se umět zeptat
- zlepšit, pěstít vztah ke čtenářství a potěšení z něho
- pomoci najít, objevit, oblíbit si určitého autora nebo žánr
- naučit se chovat v knihovně slušně a potichu
- posilovat spolupráci a komunikaci mezi dětmi
- vytvářet mravní a estetické stránky osobnosti dítěte

2. Obsah činnosti

- nabytí povědomí co je knihovna, k čemu slouží, její možnosti
- orientace v knihovně a jejích prostorách, pohyb po knihovně (zpravidla asistovaný)
- formulace informační potřeby a požadavku
- práce v informačním systému (katalogu) knihovny (jen ti starší a zdatnější)
- komunikace s dalšími dětmi, pedagogem a personálem
- půjčení si knihy, časopisu

3. Předpokládané výstupy

- širší znalosti o knihovně a možnostech, které nabízí
- lepší orientace v prostorách knihovny a v informačním systému
- schopnost nalézt si samostatně chtěnou literaturu, vrátit ji
- nalezení – objevení oblíbené knihy, autora, žánru
- respektování nepsaných pravidel chování v knihovně

4. Metody práce

- obeznámení a vysvětlování různých problematik týkajících se knihovny
- návštěvy knihovny, práce s katalogem knihovny
- asistovaný pohyb po knihovně, poznávání jednotlivých oddělení, skupinová spolupráce
- úkolování jednotlivců dle jejich schopností a možností
- spolupráce (komunikace) se zaměstnanci knihovny
- návštěvy exkurzí, besed, tvořivých dílen a různých programů pro děti
- předčítání, vyprávění a výklad, názorná propagace
- zavedení odměn pro nepovinnou četbu (či jinou práci s literaturou nebo jakýkoliv aktivní přístup ke čtenářství)

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – poznává účel a možnosti knihovny; ví, že knihovna má různá oddělení, orientuje se v nich; má představu, co si chce půjčit a čím ho daná kniha obohatí; zlepšuje svůj vztah ke čtení a získávání informací; lépe se v informacích orientuje; projevuje ochotu knihy zkoumat, prohlížet, číst; umí odhadnout, za jak dlouho musí knihu prohlédnout (přečíst) a následně vrátit; posuzuje svůj pokrok
- kompetence občanské – dodržuje řád knihovny; respektuje základní jednoduchá pravidla v knihovně (chovat se slušně, potichu, nepředbíhat, neběhat, udržovat pořádek); uvědomuje si povinnost půjčenou literaturu vrátit; půjčenou literaturu neničí
- kompetence k řešení problému – samostatně vyhledá chtěnou literaturu, popř. to potřebné zjistí od pracovníků knihovny; umí poradit jiným dětem kde hledat; ví, kam jít, aby si knihu půjčil nebo vrátil
- kompetence sociální – spolupracuje s ostatními dětmi; nabyvá větší samostatnosti; nabytím nových dovedností a znalostí posiluje své sebevědomí a hodnotový žebříček
- kompetence komunikativní – umí vyjádřit své přání a myšlenky; umí naslouchat druhým a vnímat jejich myšlenky a postoje; umí sdělit svou potřebu či přání pracovníkům knihovny; lépe komunikuje s dětmi
- kompetence kulturní a estetické – lépe se orientuje v jednotlivých literárních žánrech; nabyvá bližší vztah k oblíbenému autorovi nebo knize; je zodpovědný za půjčenou literaturu

RV – knihovna (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- osvojení si základních znalostí o knihovně a možnostech jejího využití
- naučit se formulovat informační potřebu a požadavek
- naučit se využívat informační systém knihovny (práce s katalogem a on-line katalogem) a další služby nabízené knihovnou
- umět se orientovat v jednotlivých odděleních, naučit se kde a jak hledat – práce se zdroji a schopnost orientovat se v nich
- zlepšit vztah ke čtenářství
- podpora sebevzdělávání a ovlivnění budoucí profesní orientace i kulturně společenských zájmů
- posilovat samostatnost, spolupráci a komunikaci
- podpora individuálního růstu osobnosti - vytváření mravní a estetické stránky osobnosti dítěte

2. Obsah činnosti

- nabytí povědomí o možnostech využití knihovny
- seznámení s knihovnou, orientace v jejích prostorách, pohyb po knihovně (dle potřeby a situace v doprovodu)
- formulace informační potřeby a požadavku
- práce v katalogu a on line katalogu knihovny
- spolupráce s dalšími dětmi, pedagogem a personálem

- půjčování si a vracení (vhodné) literatury

3. Předpokládané výstupy

- širší znalosti o knihovně a možnostech, které nejen pro mladé lidi nabízí
- lepší orientace v prostorách knihovny a v informačním systému (katalogu)
- schopnost nalézt si samostatně chtěnou literaturu a včas ji vracet
- zlepšený vztah ke čtenářství, lepší orientace v dostupné literatuře
- posílení samostatnosti, komunikace, osobního růstu

4. Metody práce

- obeznámení a vysvětlování různých problematik týkajících se knihovny
- návštěvy knihovny, práce s katalogem a on line katalogem
- pohyb po knihovně, poznávání jednotlivých oddělení, skupinová spolupráce
- úkolování jednotlivců, případně malých skupin (dvojic, trojic)
- spolupráce (komunikace) se zaměstnanci knihovny
- návštěvy exkurzí, besed, tvořivých dílen a různých programů pro děti a mládež
- předčítání, vyprávění a výklad, názorná propagace
- podpora čtení ve volném čase i na přípravách na vyučování
- zavedení odměn pro nepovinnou četbu (či jinou práci s literaturou)

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – má základní znalosti o knihovně a možnostech jejího využití; umí využívat informační systém knihovny; orientuje se v jednotlivých odděleních; vyhledávání, půjčení, vrácení knih zvládá samostatně; zlepšuje svůj vztah ke čtení; umí formulovat, najít a selektovat potřebné informace; umí pracovat s potřebnými zdroji; nabývá znalosti o různých žánrech a autorech; ví, kolik literatury si má půjčit, aby vše stihl přečíst/prostudovat
- kompetence občanské – dodržuje řád knihovny; respektuje nepsaná pravidla chování v knihovně (chovat se slušně, nekřičet, neběhat, udržovat pořádek); vrací včas půjčenou literaturu; s půjčenou literaturou nakládá opatrně
- kompetence k řešení problému – ví si rady při práci se zdroji a vyhledávání literatury; umí poprosit personál o pomoc či radu; ví co dělat při ztrátě půjčené literatury
- kompetence sociální a personální – je samostatnější; umí spolupracovat s ostatními dětmi; umí pomoci nejen jim v případě potřeby; posiluje své sebevědomí a hodnotový žebříček
- kompetence komunikativní – umí formulovat informační potřebu a požadavek; lépe naslouchá druhým a dokáže respektovat jejich názory; nebojí se navazovat kontakt s cizími lidmi; lépe komunikuje s dětmi ve skupině
- kompetence kulturní a estetické – ovlivňuje svojí budoucí profesní orientaci; orientuje se v literárních žánrech; má více oblíbených knih či autorů; chová se zodpovědně za půjčenou literaturu; má širší kulturní přehled a lepší vztah ke čtenářství

RV – návštěva muzea, galerie, kulturní památky

1. Výchovně vzdělávací cíl

- naučit se chovat v muzeu, galerii, nedotýkat se vystavených exponátů a nepoškodit je
- naučit se předcházet rizikům během cesty do muzea, kulturní památky, dodržovat pravidla BESIP
- seznámit se s tématem výstavy, s historií kulturní památky
- seznámit se s regionální tematikou, historií
- naučit se orientaci v mapě, jízdních řádech
- naučit se orientace v terénu – prostředí města a prostředí lesa
- pochopit důležitosti významu kulturního dědictví a potřeby jejich ochrany
- navázat praktickými zkušenostmi zážitkové pedagogiky na výuku ve škole

2. Obsah činnosti

- zážitková pedagogika - vlastní návštěva muzea, výstavy či kulturní památky
- vyhledání informací k tématu
- práce s mapou, jízdním řádem

3. Předpokládané výstupy

- dítě v deníku zaznamená účast na výstavě či návštěvu kulturní památky, záznam doplní případně získanými materiály
- obrazové ztvárnění týkající se tématu výstavy (např. ilustrace knih – pokusí se o ilustraci)
- dítě informuje další dospělé (rodiče, učitele) o svých kulturních zážitcích
- dítě zvládne ve vymezeném čase výstup na Ještěd
- děti si zapamatují důležité informace o symbolu Libereckého kraje – Ještědu, samy se jej pak pokusí ztvárnit – vysochat ze sněhu, nakreslit, vymodelovat z keramické hlíny

4. Metody práce

- brainstorming – co děti napadne k tématu, kterého se výstava týká, k pojmu muzeum, galerie
- práce s obrazem – zprostředkování informace o umělci, slohu, době, výtvarné technice, materiálech; vlastní kresba dle kulturních námětů
- diskuze k aktuálním tématům výstav – např. holokaust, dětská ilustrace, historie Jizerské padesátky, Ještěd
- rozhovor – řízené otázky ze strany pedagoga směrem k dětem směřující k prohloubení znalosti tématu výstavy, motivace k získání zájmu dětí o téma výstavy
- heuristika – vyhledávání informací ke kulturní památce, plánování trasy
- instruktáž – instruování dětí, jak využívat mapu, orientovat se v jízdním řádu tramvají, poučení o bezpečnosti a pravidlech chování při návštěvě kulturních památek

5. Klíčové kompetence

- komunikativní kompetence - používá správné termíny a výstižné výrazy, které souvisejí s daným tématem, vysvětlí ostatním termín, který použilo, v případě, že mu neporozuměli, svůj prožitek podává písemně (do deníku) s jasnou logikou, diskutuje s ostatními dětmi o zadaném úkolu
- kompetence sociální a personální - rozdělí si ve skupině role, které jsou v zadání vymezeny (např. kdo bude sledovat správnost trasy, kdo vyhledávat orientační body), dítě se spolupodílí na vytvoření pravidel spolupráce, domluvená pravidla dodržuje, upozorní na jejich porušení, dodržuje pravidla správného chování v muzeu, společenské ohleduplnosti
- kompetence k učení - zajímá se o možnosti získání dalších poznatků o tématu výstavy, které ho zaujalo, jednoduše popíše, jak pracovalo na zadaném úkolu, vypracuje jednoduchý úkol s využitím nabídnutých informačních zdrojů
- kompetence pracovní - naplňuje s pomocí pedagoga činnosti nutné ke splnění úkolu, před započatím činnosti si přichystá vše potřebné (vhodné oblečení, svačinu, pití, psací potřeby), pod vedením dodržuje bezpečnostní pravidla při práci, pracuje tak, aby chránilo zdraví své i ostatních, poznává možnosti uplatnění vlastních schopností a dovedností a využívá je v různých činnostech, je schopné naplánovat cestu, zjistit potřebné informace k dosažení cíle
- kompetence občanská - vyslechne názor druhých až do konce, zdržuje se odsuzujících komentářů, neposmívá se, vyhýbá se známým nebezpečím, řídí se radami a doporučeními dospělých v tom, jak předcházet rizikům (dopravní provoz, nebezpečné látky a zařízení), navštěvuje kulturní akce a zařízení
- kompetence k řešení problémů - navrhne možnosti, které by při řešení problému (např. jak se dostat na Ještěd) mohlo použít

RV - návštěva sportovního utkání (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- komplexní rozvoj dětí – přizpůsobení se životu v sociální komunitě, v kulturní a multikulturní společnosti
- sportovní výchova – motivace k vlastní pohybové aktivitě
- seznámení s různými druhy sportů a jeho pravidly
- nabídnutí možnosti pasivní zábavy vyplňující volný čas
- reflexe chování ostatních diváků a sebereflexe
- schopnost vnímat pozitivní zážitky, odreagovat se

2. Obsah činnosti

- příprava na návštěvu sportovního utkání – seznámení s druhem sportu, seznámení s příslušným sportovištěm a jeho pravidly
- vysvětlení pravidel samotné hry
- poučení o správném chování
- pozorování sportovců, jejich způsobu hry, chování
- sledování chování diváků

3. Předpokládané výstupy

- seznámí se s různými druhy sportů
- získá možnost vyplnění volného času
- naučí se slušně chovat na veřejnosti, být tolerantní, ohleduplný
- naučí se respektovat pravidla daného sportoviště
- pochopí smysl hry fair play
- motivuje se k vlastní pohybové aktivitě – pozná, co vše soustavnou pílí a trénováním může dokázat
- pokouší se napodobovat způsob hry při vlastní hře

4. Metody práce

- příprava na návštěvu sportovního utkání – seznámení s druhem sportu, vysvětlení pravidel
- názorná prohlídka sportoviště
- pozorování dětí při sledování utkání, korekce jejich chování
- rozbor sportovního utkání – dítě dokáže samostatně zhodnotit utkání

5. Klíčové kompetence

- Kompetence komunikativní - rozumí herní činnosti; dokáže pochopit smysl informací; naslouchá argumentům druhých, umí si obhájit svůj názor; dovede kultivovaně komunikovat; umí využít informativní a komunikativní prostředky pro získání informací
- Kompetence sociální a personální - má potřebu spolupracovat, dokáže ocenit druhé, ale dokáže vnímat i sebe sama; umí být tolerantní; umí samostatně hodnotit; rozpozná vhodné a nevhodné chování; dodržuje dohodnutá pravidla
- Kompetence k řešení problémů - všímá si dění kolem sebe; snaží se řešit nečekané situace samostatně na základě zkušeností; umí vyhodnotit různé situace a zaujmout vlastní postoj
- Kompetence k učení - projevuje ochotu k dalšímu učení; získává zkušenosti, které pak může uplatnit při vlastní hře; samostatně pozoruje a vyvozuje důsledky; klade si otázky a hledá odpovědi
- Kompetence občanské - respektuje druhé, je schopen se do druhých vcítit; zodpovědně se rozhoduje dle svého uvážení; je si vědom svých práv a povinností a práv ostatních lidí; odmítá hrubé chování; chová se zodpovědně, dbá na své zdraví a bezpečnost; dokáže se přizpůsobit daným okolnostem
- Kompetence pracovní - dodržuje stanovená pravidla; plní si své povinnosti; uvědomuje si odvedenou práci nutnou k dosažení výsledku

RV - finanční gramotnost (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- Orientace v základních finančních pojmech
- Pěstování aktivního postoje k vlastním penězům
- Ochrana svěřeného majetku, hodnota věcí potřebných k životu, rekreaci
- Naučit dítě sestavit osobní finanční rozpočet

2. Obsah činnosti

- Besedy, myšlenkové mapy, práce s názornými příklady
- Nákupy za kapesné, orientace v cenách obchodů
- Spoluúčast na vedení účtu svého kapesného
- Práce s názornými materiály s tematikou fin. gramotnosti

3. Předpokládané výstupy

- Přehled o vlastním kapesném
- Představy o vlastních financích odpovídající realitě
- Uvědomění si rizika půjček, života na dluh
- Dítě je vedeno k poznání, že zaměstnání je nejvhodnější způsob finančního zajištění

4. Metody práce

- Jednotlivé oblasti finanční gramotnosti se prolínají s dalšími výchovami (např. rodinná, kulturní, pracovní, mravní)
- Skupinová práce, práce ve dvojicích
- Kazuistiky, práce s reklamními letáky, práce s učebními texty, s internetem

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení - je schopné orientovat se v základních pojmech finanční gramotnosti
- kompetence k řešení problémů - dokáže úměrně svým možnostem a schopnostem využívat své vědomosti při řešení problémů v oblasti finanční problematiky
- komunikativní kompetence - dokáže aktivně vyjadřovat své potřeby, názory; dokáže naslouchat druhým
- kompetence sociální - je schopné reálně posoudit své finanční možnosti; vyjádřit vizi svého pracovního zařazení v dospělosti
- kompetence občanská - chápe úměrně svému věku nutnost solidárního přístupu v systému zdravotního a sociálního pojištění

RV - finanční gramotnost (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- Orientace v základních finančních pojmech a operacích
- Rozpoznávání rizika reklamy
- Naučit dítě sestavit osobní a domácí rozpočet, znát přibližné ceny základních potravin
- Vést dítě k vědomí možných rizik půjček a rizika života na dluh
- Základní orientace v systému zdravotního a sociálního pojištění

2. Obsah činnosti

- Diskuze, myšlenkové mapy, práce s materiály zaměřenými na finanční gramotnost
- Nákupy za kapesné, porovnání cen jednotlivých obchodů, zamyšlení se, jak snížit výdaje za nákupy potravin
- Oblast finanční gramotnosti se prolíná s dalšími výchovami (rozumovou, rodinnou, mravní apod.)

3. Předpokládané výstupy

- Objasnění některých běžných pojmů z oblasti financí (účet, dluh, věřitel, dlužník, exekuce, nájemné, hypotéka)
- Povědomí o vlastních financích, jak šetřit snížením výdajů
- Pěstování odpovědného postoje k lákavým reklamám, rychlým půjčkám na spotřební zboží
- Pochopení nutnosti být zaměstnan, což je jediný spolehlivý prostředek trvalého finančního příjmu na zajištění důstojného života- životní vize

4. Metody práce

- Diskuze, myšlenkové mapy, práce s materiály zaměřenými na finanční gramotnost, kazuistiky, práce s internetem
- Práce ve dvojici, ve skupině
- Návštěva banky, prohlídka propagačních textů, rozebrání reklamní kampaně rychlých půjček

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – orientuje se v základních finančních pojmech
- kompetence k řešení problémů – dokáže řešit teoretické i praktické situace v oblasti finanční gramotnosti; využívá individuální schopnosti a získané dovednosti při řešení problémů
- komunikativní kompetence - je schopné vyjádřit své požadavky a názory; aktivně se podílí na získávání potřebných informací od kompetentních osob či úřadů
- kompetence sociální - je schopné přiměřeně sebereflexe; dokáže reálně posoudit vlastní finanční možnosti

- kompetence občanská – orientuje se v požadavcích širší společnosti; uvědomuje si fungování principu solidarity zdravotního a sociálního zabezpečení a smyslu placení daní

RV - vaření (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- Získávání dovedností a návyků při práci v kuchyni
- Dodržování bezpečnosti a hygieny při práci
- Pozitivní vztah k práci v kuchyni

2. Obsah činnosti

- Základy organizace a plánování předem dané činnosti
- Osvojování zásad zdravé výživy
- Učení se zásadám společenského chování a kultury stolování

3. Předpokládané výstupy

- Hospodárné nakládání při práci s potravinami
- Uplatnění hygieny při práci
- Prostírání jídelního stolu

4. Metody práce

- Přímého výchovného působení – vysvětlování, hodnocení
- Nepřímého výchovného působení – vliv vychovatele, působení příkladem

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – dokáže diskutovat o výsledcích práce; umí číst v jednoduchých kuchařských postupech
- kompetence k řešení problémů – dokáže promýšlet pracovní postupy; hledá alternativy
- komunikativní kompetence – dokáže vzájemně spolupracovat
- kompetence sociální – zažívá úspěch; orientuje se v prostředí kuchyně
- kompetence občanské – respektuje pravidla při práci a dodává si sebedůvěru; vyžaduje dodržování pravidel slušného chování; umí poskytovat první pomoc při zranění
- pracovní kompetence – třídí ekologický odpad; dodržuje dané postupy a pravidla, plní povinnosti o ochraně svého zdraví i zdraví druhých

RV - vaření (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- Získávání dovedností a návyků při práci v kuchyni
- Dodržování bezpečnosti a hygieny při práci
- Pozitivní vztah k práci v kuchyni
- Dodržování zásad zdravého způsobu životního stylu

2. Obsah činnosti

- Základy organizace a plánování předem dané činnosti
- Osvojování zásad zdravé výživy
- Vyhledávání potřebných informací v odborné literatuře
- Výběr potravin pro přípravu určeného pokrmu
- Učení se zásadám společenského chování a kultury stolování
- Vytváření pozitivních mezilidských vztahů

3. Předpokládané výstupy

- Hospodárné nakládání při práci s potravinami
- Skladování potravin
- Vyhledávání informací v odborné literatuře a jejich využití při praktické činnosti
- Uplatnění hygieny při práci
- Hodnocení vycházející z posouzení jeho pracovitosti, spolehlivosti a plnění zadaných úkolů
- Prostírání jídelního stolu a stolování
- Poznávat vlastní pokroky

4. Metody práce

- Přímého výchovného působení – vysvětlování, hodnocení
- Nepřímého výchovného působení – vliv vychovatele, působení příkladem

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – pozorovat pokrok u všech dětí; diskuse o výsledcích jejich práce, schopnost posoudit a zhodnotit vlastní práci; zadávat úkoly, které umožní volbu různých postupů; vést děti k dokončení započaté práce; pomoci dětem uplatňovat získané informace z odborné literatury v praktických situacích
- K řešení problémů – vést děti k promýšlení pracovních postupů; učit děti využívat různé možnosti řešení problémů; dokázat přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby
- K trávení volného času – pomoci dětem plnit povinnosti a závazky
- Komunikativní – vést děti k tomu, aby vzájemně spolupracovaly a braly na sebe ohledy; učit je správným technologickým postupům při práci a při komunikaci používat správné technické názvosloví

- Sociální + personální – umožnit každému zažít úspěch; vést žáky k práci ve skupině a spolupráci při řešení problémů; upevňování mezilidských vztahů a posílení sebeovládání
- Občanské – učit je respektovat pravidla a bezpečnost při práci a dodávat sebedůvěru; vyžadovat dodržování pravidel slušného chování; učit poskytovat první pomoc při zranění, případně přivolat odbornou pomoc
- Pracovní – vést děti k třídění odpadů; dodržování daných pravidel, plnění povinností a ochraně svého zdraví i zdraví druhých; vést děti ke správným způsobům užití surovin, nádobí a technickému vybavení cvičné kuchyně

Rv-zdravotní nauka (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- rozvíjet zdravý způsob života a péči o zdraví- zásady osobní a duševní hygieny, bezpečné způsoby chování- zakódování základních hygienických návyků (čištění zubů 2x denně, celkové mytí těla, čisté odívání)
- zařadit zdravý životní styl do systému vlastních životních hodnot- aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví- denní režim, spánek, odpočinek X pohyb, hygiena- osobní a intimní, odívání, výživa- dbát na dostatek odpočinku a pohybu-podmětné prostředí (rozvoj pohybových dovedností)
- osvojení hodnot a podpory zdraví- celostní pojetí člověka ve zdraví i nemoci, základní lidské potřeby, odpovědnost za zdraví -podmětné prostředí
- možnost úrazů a jejich následky- (u dětí se vyskytuje vysoká aktivita, špatná koordinace, málo zkušeností)
- základy stavby a funkce těla a jeho soustavy

2. Obsah činnosti

- zásady zdravého způsobu života- životní styl (denní režim, odpočinek, pohyb, hygiena, výživa)
- nauka o lidském těle – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi chlapcem a dívkou- vhodné chování mezi dívkou a chlapcem
- jak pečovat o zdraví, výhody zdravé výživy – denní režim, pitný režim, pohybový režim
- problematika a rizika nemocí, drobných úrazů a poranění
- osvojení hygienických návyků- osobní hygiena- mytí, čištění zubů, čisté odívání
- požívání návykových látek a rizika spojená s tím – jak odmítnout návykové látky, problémy spojené s požíváním látek- cigarety, alkohol

3. Předpokládané výstupy

- jedinec, který má osvojené a zautomatizované základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky
- osvojené základních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- dodržování zásad bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své ani zdraví jiných
- dokáže předvést v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek a uvědomuje si následky užívání cigaret, alkoholu a drog
- dokáže uplatnit ohleduplné chování k druhému pohlaví, je informovaný o základních rozdílech mezi chlapcem a dívkou
- jedinec ví o tom, že má zdravě jíst, dostatečně pít, odpočívat a sportovat- to je to nejlepší

4. Metody práce

- výklad- monolog vychovatele, pedagoga
- skupinová práce- do učiva jsou zapojeny i děti
- projekty- vypracovávání referátů, prací na různá témata (jednotlivci, skupiny)
- názorné ukázky- videa, obrázky
- exkurze, přednášky, výstavy

5. Klíčové kompetence

- K učení- umět vyhledávat informace o učivu, osvojení si možnosti získávání informací
- K řešení problémů- hledání způsobů, jak si osvojovat učivo
- Sociální a personální- spolupráce s dětmi, vychovatelem, pedagogem, respektování názorů, vyjadřování a vlastní vystupování ve skupině
- Komunikativní- komunikace při práci, vyjadřování svých názorů, pocitů a postojů

Rv-zdravotní nauka (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- rozvíjet zdravý způsob života a péči o zdraví- zásady osobní, intimní a duševní hygieny, bezpečné způsoby chování- zaměření na rozdílnost v pohlaví a jejich specifika
- zařadit zdravý životní styl do systému vlastních životních hodnot- aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví- denní režim, spánek, odpočinek X pohyb, hygiena- osobní a intimní, odívání, výživa
- osvojení hodnot a podpory zdraví- celostní pojetí člověka ve zdraví i nemoci, základní lidské potřeby, odpovědnost za zdraví, základy sexuálních zásad a specifík
- osvojení zásad první pomoci- jak poskytnou základní první pomoc (stačí zavolat rychlou záchrannou službu)

- informování o nemocech- civilizačních, infekčních, pohlavních- problematika dnešní společnosti
- poučení o toxikománii a látkách poškozujících zdraví (drogy, cigarety, alkohol)
- možnost úrazů a jejich následky
- seznámení s jednotlivými soustavami a jejich funkcemi- svalová, kosterní, cévní, pohlavní, atd.
- prenatální a postnatální vývoj jedince a spojené zvláštnosti s tím
- rozmnožování, porod, potrat, antikoncepce

2. Obsah činnosti

- zásady zdravého způsobu života- životní styl (denní režim, odpočinek, pohyb, hygiena, výživa)
- nauka o lidském těle – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- jak pečovat o zdraví, výhody zdravé výživy – denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá
- problematika a rizika nemocí, drobných úrazů a poranění, první pomoc
- osvojení hygienických návyků-intimní a osobní hygiena
- požívání návykových látek a rizika spojená s tím – jak odmítnout návykové látek, problémy spojené s požíváním látek

3. Předpokládané výstupy

- jedinec, který má osvojené a zautomatizované základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky
- osvojené znalosti o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- dodržování zásad bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své ani zdraví jiných
- využití poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- dokáže předvést v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- dokáže uplatnit ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
- zodpovědnost v sexuálním životě a vědomosti spojené s ním (rizika, následky)

4. Metody práce

- výklad- monolog- vklad učiva pedagogem, vychovatelem
- skupinová práce- zapojení žáků a vychovatele do společné výuky
- projekty, referáty- individuální i skupinové práce na různá témata
- názorné ukázky- videa, tv programy, obrázky
- exkurze, přednášky

5. Klíčové kompetence

- k učení- osvojování metod pro získávání nových vědomostí, metod učení
- k řešení problémů- posilování vůle k překonávání nového učiva
- sociální a personální- spolupráce, tolerance, vstřícnost, pomoc
- komunikativní- vyjadřování názorů, pocitů, vědomostí, konverzace s dalšími jedinci

Sexuální výchova (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- pochopení rozmanitosti projevů sexuality a rozvoje lidské sexuality
- umět se v sexualitě správně a přiměřeně vyjadřovat a překonávat zbytečná tabu
- pěstovat vztah k mravním normám, k lidským hodnotám, k úctě k lidem a životu

2. Obsah činnosti

- člověk - terminologie, funkce pohlavních orgánů, změny pohlavních orgánů ve vývoji
- sexuální chování - základní informace o sexu, dotyky těla jsou příjemné, dítě se zabývá svými pocity, právo odmítnout dotyky, mazlení, dospělí lidé se mazlí, líbají, mají pohlavní styky
- sex a zdraví - tělo dítěte patří dítěti, právo říci ne, kdo má právo dotýkání dítěte, dítě není nikdy vino, komu se svěřovat, citové vydírání, zastrasování, ochrana a pomoc

3. Předpokládané výstupy

- komunikace - umění naslouchat, srozumitelně hovořit, vyjadřování pocitů, možnosti řešení problémů, verbální a neverbální komunikace, otevřenost a sexualita
- asertivita -pasivita,asertivita, agresivita, prosazení vlastního stanoviska, asertivní dovednosti a strategie v partnerství, odpovědnost, upřímnost
- hledání pomoci - umění vyslechnout, pomoc lidí a institucí, porada s dospělým, s odborníkem, poradny, linky důvěry

4. Metody práce

- dialogické metody jsou postaveny na slovní interakci mezi vykládajícím a žákem nebo mezi žáky navzájem. Podstatou dialogických metod je otázka a odpověď. závěrem dialogu je vědomost nebo i postoj žáka, ke kterému došel vlastním myšlenkovým úsilím v dialogu. Závěr formuluje velmi často žák sám nebo za pomoci vykládajícího
- základním prvkem problémové metody je rozhodovací proces, v němž žák provádí rozhodování mezi alternativami. Na základě svých vědomostí a zkušeností volí optimální řešení problému. Řešení problému je spojeno i s aktivním hledáním dalších informací, které dovolí žákovi problém vyřešit

- podstatou inscenačních metod je problém nebo konflikt, který děti samy hrají. Metoda učí praktické dovednosti rozhodování a je schopna vytvářet dovednosti, návyky a formovat chování

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení - volí a používá pro efektivní učení přiměřené postupy, připravuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje snahu uvádět věci do spojitosti, získané výsledky porovnává a odvozuje z nich závěry, poznává význam a účel učení, má kladný vztah k učení
- kompetence k řešení problémů - ověřuje prakticky správnost řešení problémů, sleduje vlastní rozvoj při řešení problémů kriticky myslí, chápe nejrůznější problémové okolnosti ve škole i mimo ni rozezná a pochopí problém, nalezne údaje vhodné k řešení problému, hledá konečné řešení problému samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení
- kompetence komunikativní - stylizuje a vyslovuje své myšlenky a mínění v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, v písemném i ústním projevu, naslouchá řeči druhých lidí, účinně se zapojuje do diskuse, hájí svůj názor a vhodně argumentuje, rozumí různým typům textů a záznamů, využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů nezbytných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi
- kompetence sociální a personální - účinně spolupracuje ve skupině podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- kompetence občanské - uznává mínění druhých lidí, váží si jejich niterných hodnot, je schopen vžít se do situací ostatních lidí, odsuzuje útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu

Sexuální výchova (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- rovina cíle kognitivní a informativní - je to množství a kvalita informací a poznání, které má žák v sexuální výchově získat
- rovina cíle postojová a emocionální - je to kvalita a množství emocionálních a identifikovaných postojů k jednotlivým vědomostem, dovednostem, návykům a k chování z oblasti sexuální výchovy, které si má žák vytvořit
- sebeuvědomění sám sebe

2. Obsah činnosti

- člověk - anatomie a fyziologie, příjemnost dotyku na těle, puberta a zrání pohlavních orgánů, objev semene a menstruace, rozmnožovací systém a pohlavní aktivita
- sexuální chování – sexualita v průběhu života, partnerské sexuální chování, pohlavní zdrženlivost, různorodost pohlavního života
- sex a kultura - sexuální normy a tabu, křesťansko - židovské tradice v Evropě, zdroje informací, nepsané normy chování, tlak vrstevníků, nebezpečí urychlení sexuálních vztahů
- sex a zdraví – antikoncepce, pohlavně přenosné nemoci

3. Předpokládané výstupy

- upevnit si morální zásady a hodnotové systémy (morálně silný člověk umí své hodnoty hájit, život v morálce a proti ní, pevnost přátelství, rodiče jsou příkladem)
- rozhodování (rozhodnutí a odpovědnost za ně, rozhodování v sexu je po celý život)
- asertivita (asertivita v těžkých situacích, právo odmítnout, asertivita a agresivita)
- hledání pomoci (některé problémy potřebují odbornou pomoc)

4. Metody práce

- dialogické metody - dialog vzniká na základě podnětu učitele nebo samotných žáků (otázky mohou být koncipované jako ústní nebo i písemné - písemná anketa mezi žáky). Otázky mohou být vyvolány i dialogem, který žáci sledují (simulovaný dialog, scéna na videu - filmu) nebo i referátem, který přednáší žák
- hry v sexuální výchově - metoda her v sexuální výchově představuje velmi významný aktivizační a inovační prvek ve výchovně vzdělávacím procesu
- metody inscenační - podstatou inscenačních metod je problém nebo konflikt, který děti samy hrají. Metoda učí praktické dovednosti rozhodování a je schopna vytvářet dovednosti, návyky a formovat chování.

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení - volí a používá pro efektivní učení přiměřené postupy, metody a strategie, připravuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje snahu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení hledá a člení informace uvádí věci do spojitostí, získané výsledky porovnává, kriticky je hodnotí a odvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti poznává význam a účel učení, má kladný vztah k učení kriticky posoudí výsledky svého učení debatuje o nich
- kompetence k řešení problémů - chápe nejrůznější problémové okolnosti ve škole i mimo ni, rozezná a pochopí problém nalezne údaje vhodné k řešení problému, hledá konečné řešení problému samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení, ověřuje prakticky správnost řešení problémů, sleduje vlastní rozvoj při řešení problémů kriticky myslí, dělá rozvážná rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si odpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů posoudí
- kompetence komunikativní - stylizuje a vyslovuje své myšlenky a mínění v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, v písemném i ústním projevu, naslouchá řeči druhých

lidí, účinně se zapojuje do diskuse, hájí svůj názor a vhodně argumentuje, rozumí různým typům textů a záznamů, využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů nezbytných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

- kompetence sociální a personální - účinně spolupracuje ve skupině podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- kompetence občanské - uznává mínění druhých lidí, váží si jejich niterných hodnot, je schopen vžít se do situací ostatních lidí, odsuzuje útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu, chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- kompetence pracovní - používá bezpečně a účinně materiály, dodržuje vymezená pravidla, využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu svého růstu a své přípravy na budoucnost

RV - Bezpečnost silničního provozu

1. Výchovně vzdělávací cíl

- Bezpečné chování dětí v silničním provozu
- Předvídání rizik
- Správné vyhodnocování situací jako účastníka silničního provozu
- Získávání, utváření a automatizace správných návyků
- Výchova k úctě k životu a zdraví u sebe i ostatních lidí
- Utváření pozitivního životního stylu v dopravě

2. Obsah činnosti

- Seznámení dětí se základy bezpečného pohybu v silničním provozu
- Názorná prezentace možných rizik a jejich předvídání
- Praktický nácvik situací v silničním provozu
- Začlenění dopravně bezpečnostní odpovědnosti jako součásti běžných činností
- Ochrana zdraví a základy poskytování první pomoci
- Zvládnutí různých úloh účastníka silničního provozu / chodec, cyklista, pasažér apod./

3. Předpokládané výstupy

- Naučit se a uplatňovat pravidla chůze po chodníku a po silnici
- Bezpečné přechody vozovky
- Rozlišení bezpečných míst pro hru
- Přechody na vyznačených místech a na světelný signál
- Správné pochopení významu vybraných dopravních značek
- Znalost základních pravidel cestování dopravními prostředky
- Znalost zásady vidět a být viděn včetně užití reflexních doplňků
- Pravidla jízdy na kole, koloběžce, in line bruslích na vozovce, chodníku a cyklostezce
- Znalost povinné výbavy cyklisty, schopnost plánování jednoduché cyklistické trasy z hlediska BESIP
- Dítě odhadne modelovou situaci a navrhne řešení problému v následujících bodech :
  - pozná nebezpečné situace a způsoby jejich řešení
  - rozezná účastníky silničního provozu a vztahy mezi nimi
  - bezpečně cestuje v hromadných dopravních prostředcích, chová se s respektem k ostatním cestujícím
  - bezpečně cestuje autem, při jízdě v autě používá autosedačku a zádržný systém, zná význam a techniku poutání
  - rozeznává a využívá bezpečná místa pro hru, uplatňuje bezpečnou jízdu na in-linech, koloběžce atd.
  - vnímá dopravní situaci všemi smysly, vyhodnotí ji a vyvodí správné závěry
  - zná dopravní značky a jejich význam:
  - Stezka pro chodce – Stezka pro chodce a cyklisty – Stezka pro cyklisty – Podchod nebo nadchod Přechod pro chodce – Pozor, přechod pro chodce – Pěší zóna – Obytná zóna – Dej přednost v jízdě – Stop, dej přednost v jízdě – Železniční přejezd – Zákaz vjezdu všech vozidel–Zákaz vstupu chodců–semaforey pro chodce a řidiče
  - charakterizuje postavení cyklisty v silničním provozu
  - zvládá základní techniku jízdy na kole (pokud jsou vhodné podmínky pro nácvik), zvládá základní manévry (změnu směru jízdy, odbočování, předjíždění, objíždění, otáčení, výjezd na silnici)
  - volí bezpečnou trasu jízdy (zvládá jízdu přes křižovatku, včetně jízdy po kruhovém objezdu, včetně situací s dalšími účastníky provozu)
  - vnímá dopravní situaci všemi smysly (vyhodnotí ji a vyvodí správné závěry pro bezpečnou jízdu)
  - ovládá základní postupy při před lékařské první pomoci

4. Metody práce

- Didaktické hry a herní činnosti
- Střídání pohybových a klidových aktivit
- Demonstrace situací
- Doplnování, vystřihování, kolektivní práce
- Návštěva dopravního hřiště s účastí policisty

- Praktická cvičení, jízda zručnosti
- Dopravní soutěž
- Cyklovýlet, in line bruslení na cyklostezce, výprava na koloběžkách

5. Klíčové kompetence

- Kompetence celoživotního učení– dítě poznává nové oblasti života, novou problematiku, navazuje na známá fakta, učí se porozumět neznámým oblastem, apod.
- Kompetence sociální a personální–dokáže řešit na simulovaných situacích a zadáních vztahové situace mezi účastníky silničního provozu, snaží se vžít se do situací, které následně analyzuje a učí se je správně řešit, učí se správným reakcím apod.
- Kompetence komunikativní a občanské– dokáže konverzovat s vrstevníky i dospělými, vést rozhovory, projevit své názory, přijímat názory ostatních a tyto posuzovat .
- Kompetence k řešení problémů–dokáže přiměřeně ke svým schopnostem při práci používat i jiné zdroje – např. internet, odbornou literaturu, zkušenosti jiných i vlastní apod.
- Kompetence k práci s digitálními technologiemi– učí se zpracovávat úlohy či zadání na počítači, zejména starší děti pracují i se záznamovou technikou, získávají zkušenosti s praktickým využitím IT technologií.
- Kompetence kulturního povědomí a vyjádření– poznává že výchova k bezpečnosti a ohleduplnosti v silničním provozu úzce souvisí s etikou každé osobnosti, zjišťuje že etické chování se mimo jiné projevuje i v chování v souvislosti s bezpečností silničního provozu.

Enviromentální výchova - návštěva ekocentra (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- uvědomění si významu jednotlivých smyslů při poznávání okolního světa a přírody prostřednictvím prožitkové stezky
- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- uvědomění si, že jsme součástí přírody
- utváření přátelského postoje k přírodě a životnímu prostředí
- spolupráce dětí na prožitkové stezce na jednotlivých zastaveních

2. Obsah činnosti

- návštěva ekocentra Divizna v Liberci
- prožitková stezka - poznávání přírody jednotlivými smysly

3. Předpokládané výstupy

- poznání přírody prostřednictvím smyslů
- setkání se s živou přírodou
- posílení vztahu k přírodě
- získání nových poznatků, prožitků, dojmů a vjemů
- skupinová spolupráce při jednotlivých zastaveních

4. Metody práce

- bosá stezka - hmatový chodníček, různé druhy přírodních povrchů
- hudební zastavení - hrací kameny, lesní xylofon
- liščí bludiště- každý živočich má v přírodě svoje místo, doupe, skrýš
- stromový telefon - rezonance dřeva
- budko, budko, kdo v tobě přebývá? Hmatová cvičení, poznávání předmětů, které najdeš v přírodě
- bylinková zahrádka. Možnost si přivonět, sáhnout, ochutnat
- dřevěný tunel. Vydlabaný strom se stane tvým domovem. Můžeš si zažít pocit malého zvířátka. Užít si v tichosti svůj svět

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení - má možnost si prakticky ověřit a poznat svoje smysly, utváří si přátelský postoj k přírodnímu a životnímu prostředí
- kompetence environmentální - je součástí přírody, rozpoznává jak se vzájemně ovlivňují
- kompetence komunikativní – dokáže verbálně i neverbálně spolupracovat při bezprostředním poznávání přírody

Enviromentální výchova - návštěva ekocentra (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- seznámit děti s ekosystémem lesa
- seznámit se s pobytovými znameními zvířátek a co z nich lze vyčíst
- uvědomění si, že les je domovem mnoha rostlin a živočichů
- naučit se tento ekosystém pozorovat, učit se o něm, chránit ho

2. Obsah činnosti

- program ekocentra Divizna Liberec – Za tajemstvím lesa
- terénní výprava do vhodné lokality- zde 3 vyučovací hodiny
- program je vedený lektorem formou her na detektivy, děti se stávají detektivy a hledají různé stopy
- obdobným způsobem lze využít i tématicky zaměřené
- rozvíjet komunikativní dovednosti dětí

- utvářet přátelské postoje k přírodě a životnímu prostředí
- co nejvíce se naučit a mít spoustu zážitků
- obdobným způsobem lze využít i tematicky zaměřené akce ekocentra Střevlík v Oldřichově v Hájích jako je např. Den země, Žabí festival apod.

3. Předpokládané výstupy

- zájem o životní prostředí a svět, které nás obklopují
- schopnost pozorovat, klasifikovat, třídit, uvažovat, dávat do souvislosti
- podněcovat zájem o přírodu, zvědavost, tvořivost, fantazii
- schopnost vyprávět o zážitcích

4. Metody práce

- pozorování
- kooperace ve skupině
- samostatné i skupinové řešení problémových situací
- cvičení jemné i hrubé motoriky
- ovlivňování osobností lektora - lesníka
- diskuze

5. Klíčové kompetence

- kompetence sociální -rozvíjí úctu k životu který nás obklopuje
- kompetence environmentální - uvědomuje si souvislosti mezi prostředím a výskytem živočišných a rostlinných druhů, poznává, že některá zvířata dokáží to, co člověk nedokáže, osvojuje si ekologické myšlení a nekonzumního způsobu života, uvědomění si spoluodpovědnosti člověka za stav životního prostředí
- komunikativní- umí vyprávět své zážitky, komunikuje s ostatními členy
- kompetence k učení – dokáže se vybavit na vycházku do přírody , umí se v přírodě chovat, dokáže si vytipovat cíl další vycházky

Enviromentální výchova - návštěva psiho útulku (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- vést děti k zodpovědnému vztahu ke zvířatům
- seznámení dětí s tím proč a jak fungují útulky a záchrané stanice pro zvířata
- uvědomění si, že jsme součástí přírody a pes (zvířátko) není naší hračkou
- seznámení s tím, co obnáší každodenní péče o psa (zvířátko)
- utváření přátelského postoje ke zvířatům
- prožitek z přímého kontaktu se zvířetem
-

2. Obsah činnosti

- návštěva Centra ARCHA pro zvířata v nouzi, doprava MHD
- seznámení se s péčí, kterou zařízení zvířatům poskytuje- informační tabule
- prohlídka Centra Archa
- seznámení se s pravidly pro venčení
- společné skupinové venčení menšího psa mimo areál Centra

3. Předpokládané výstupy

- setkání se s opuštěnými zvířaty
- posílení vztahu k nim
- získání nových poznatků, prožitků, dojmů a vjemů
- možnost věnovat část svého volného času pomoci jiným

4. Metody práce

- vyprávění, vysvětlování, diskuze
- čerpání informací z informačních panelů
- vlastní prožitek z přímého kontaktu se psem
- pocit zodpovědnosti za psa, který byl dítěti svěřen
- spolupráce a kooperace dětí při venčení psa

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – dokáže si prakticky ověřit a poznat jak se pečuje o zvířata v nouzi, ví, co se dá dělat pro to, aby se zvířata v útulku nemusela ocitnout
- kompetence environmentální – vnímá, že jsme součástí přírody, vzájemně se ovlivňujeme, neseme zodpovědnost za zvířata, dovede utvářet přátelské postoje k opuštěným zvířatům

Enviromentální výchova - návštěva psiho útulku (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- v nouzi se mohou ocitnout nejen lidé, ale i psi (zvířata)
- zamyšlení nad tím, co vede k tomu, že se tam psi ocitnou
- vést děti k zodpovědnému vztahu ke zvířatům
- seznámení dětí s tím proč a jak fungují útulky a záchrané stanice pro zvířata
- uvědomění si, že jsme součástí přírody a pes (zvířátko) není naší hračkou
- stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal (Exupéry)
- seznámení s tím, co obnáší každodenní péče o psa (zvířátko)
- utváření přátelského postoje ke zvířatům
- prožitek z přímého kontaktu se zvířetem
- možnost přispět z vlastních peněz na stravu zvířat (piškoty, granule atd.)

2. Obsah činnosti

- možné zakoupení stravy pro zvířata dle přání dětí
- návštěva Centra ARCHA pro zvířata v nouzi, pěší výprava po cyklostezce
- seznámení se s péčí, kterou zařízení zvířatům poskytuje- informační tabule, informační letáky
- prohlídka Centra Archa
- seznámení se s pravidly pro venčení
- vycházka se svěřenými psy, přímý kontakt se zvířetem

3. Předpokládané výstupy

- setkání se s opuštěnými zvířaty
- posílení vztahu k nim
- získání nových poznatků, prožitků, dojmů a vjemů
- možnost věnovat část svého volného času pomoci jiným
- uvědomění si, že do krize se mohou dostat nejen lidé, ale i zvířata

4. Metody práce

- vyprávění, vysvětlování, diskuze
- čerpání informací z informačních panelů a letáků
- vlastní prožitek z přímého kontaktu se psem
- venčení psa, který mi byl svěřen
- pocit zodpovědnosti za psa, který mi byl svěřen
- zpracovat svoje zážitky a prožity výtvarnou technikou

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení – naučí se a prakticky si ověří, jak se pečuje o zvířata v nouzi; pozná, jak sám může ovlivnit, aby k těmto situacím nedocházelo; za jakých podmínek se dá pes z útulku převzít do péče
- kompetence environmentální - pozná, že jsme součástí přírody, vzájemně se ovlivňujeme, neseme zodpovědnost za zvířata; utváří si přátelský postoj k opuštěným zvířatům

EVVO – třídění odpadu

1. Výchovně vzdělávací cíl

- chránit a udržovat životní prostředí v okolí DDÚ
- být ohleduplný k životnímu prostředí
- ekologizace DDÚ – neplýtvat surovinami, klást důraz na správné třídění surovin
- pochopit smysl třídění, recyklace a zmenšování objemu odpadu
- naučit se barevné rozlišení nádob na tříděný odpad
- vytvořit Ekokodex a umělecké dílo z obnovitelných surovin

2. Obsah činnosti

- vztah člověka k prostředí
- obnovitelné suroviny – papír, plast, sklo
- rozmístění sběrných nádob na tříděný odpad po budově (škola, herny, další společné prostory) a jejich barevné označení
- návštěva sběrného dvora

3. Předpokládané výstupy

- Ekokodex - popis konkrétních jednání, činností a zásad s ohledem na životní prostředí, které mohou vykonávat a dodržovat všechny děti a zaměstnanci DDÚ, může být vyvěšen v hernách skupin a průběžně doplňován; tyto zásady si mohou žáci osvojit a přenést i do podmínek rodiny
- vytřídění minimálně 150 kg papíru za rok
- výrobky z vytříděných surovin
- nakreslení koloběhu papíru, skla

4. Metody práce

- brainstorming – co děti napadne k pojmům: třídění odpadu, recyklace, vztah člověka a životního prostředí, problémy životního prostředí, Greenpeace, Ekokodex
- diskuze – témata: proč je důležité třídít odpad, ekologická zátěž člověka na životní prostředí, účel sběrných dvorů, kontejnerů na tříděný odpad, doba rozkladu surovin v přírodě (např. papíru, slupky od banánu, skla, plastu), rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými zdroji,
- rozhovor – řízené otázky ze strany pedagoga směrem k dětem, například na téma, kde se mohou setkávat s recyklovanými surovinami, barevné rozlišení nádob na tříděný odpad, co všechno je možné recyklovat
- demonstrační metoda – ukázkové kompostování různých surovin (biomasa, papír, plast)
- pozorování - rozmístění a označení kontejnerů na tříděný odpad a sběrných dvorů v okolí
- návštěva Ekocentra v Oldřichově v Hájích, účast na akci Den Země, Uklid'me Jizerky
- mladší školní věk
- vyprávění – například pohádka o koloběhu skleněné lahve od limonády
- starší školní věk
- praktická pracovní činnost – odnos vytříděných surovin do sběrného dvora, výroba věcí z vytříděných surovin (zejména PET lahvi) - výroba „Smet'áka“, náušnic, květin, váz apod.
- starší děti dostanou za úkol naučit mladší děti správně třídít odpad a vysvětlit jim smysl recyklace

5. Klíčové kompetence

- Kompetence komunikativní - domluví se na práci ve skupině, diskutuje v rámci skupiny, informuje o základních principech třídění odpadu, používá správné termíny a výstižné výrazy, které souvisejí s daným tématem, vysvětlí ostatním termín, který použil, v případě, že mu neporozuměli

- kompetence sociální a personální- spolupracuje při plnění úkolů, starší děti pomáhají mladším, dosáhne pocitu sebeuspokojení, přispívá k diskusi v malé skupině, vymezuje spolu s ostatními kritéria obsahu Ekokodexu, spolupodílí se na vytvoření pravidel spolupráce, domluvená pravidla dodržuje, upozorní na jejich porušení, v případě potřeby nabízí svou pomoc
- kompetence k učení - navazuje a uplatňuje znalosti z předmětu prvouka a přírodověda v praxi, vysvětlí a uvede příklady, jak se může konkrétní učivo, informace nebo dovednost z výuky hodit v jeho osobním životě
- kompetence pracovní - naučí se vyrábět věci z vytřízených surovin, dokáže ve spolupráci s ostatními dětmi vytvořit Ekokodex, naplánuje s pomocí pedagoga dílčí činnosti nutné ke splnění úkolu, pod vedením pedagoga dodržuje bezpečnostní pravidla při práci, pracuje tak, aby chránilo zdraví své i ostatních
- kompetence občanská: chápe odpovědnost za prostředí, ve kterém žijeme, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí a pečuje o něj
- kompetence k řešení problémů - řeší zadané problémové úlohy, řeší problémy ve spojitosti s organizací práce ve skupině

VV – KERAMICKÁ DÍLNA

1. Výchovně vzdělávací cíl

- aktivizace tvůrčí činnosti
- seberealizace dítěte
- rozvoj specifického cítění (tvořivost, vnímavost)
- rozvoj volnočasových aktivit
- rozvoj spontaneity
- rozvoj praktických dovedností
- zlepšení komunikace prostřednictvím výtvarného produktu
- změna sebehodnocení dítěte

2. Obsah činnosti

- seznámení se specifickým trojrozměrným médiem
původ suroviny, vlastnosti, zpracování suroviny, nářadí
- techniky zpracování
modelování z hroudy, modelování z válečku, modelování z plátů, modelování z formy, jiné tvarování
- techniky zdobení
rycí techniky, strukturování povrchu, reliéfy, perforování, práce s razítky
- glazování
polévání, štětec, houba, kartáček, vykrývání, zatírání oxidů
- praktické znalosti o vypalování materiálu (přežah, ostrý výpal)

3. Předpokládané výstupy

- získání praktických dovedností
- rozvoj trojdimenzionálního vnímání
- rozvoj estetického cítění
- rozvoj představivosti
- posílení sebevědomí
- relaxační účinky z hlediska psychiky
- rehabilitační účinky z hlediska jemné motoriky
- získání diagnostických poznatků

4. Metody práce

- modelování předmětů denní potřeby – nádoby, hrnky (RV)
- modelování zvířat (EVVO)
- otisky přírodnin (EVVO)
- stlačování, hnětení a válení kulatých tvarů – např. ovoce, houby (RV)
- modelování figury – pohádková bytost (LV)
- modelování krajiny v reliéfu (EV+EVVO)
- dekorování: řešení kruhu – talíře (RV+EV)
- dekorování: řešení čtverce – kachel (RV+EV)
- modelování masky- vyjádření prožitku (RV)
- modelování rodiny – vztahy (RV)
- tématické modelování – dárky, předměty na výzdobu domova (EV)
- individuální tvorba – vlastní náměty

5. Klíčové kompetence

- kompetence sociální a personální - chápe význam umění ve společnosti, je tolerantní k osobitým výtvarným projevům ostatních, chápe výtvarné umění jako specifický prostředek komunikace
- kompetence občanské - seberealizuje se ve skupině vrstevníků (obecně ve společnosti), rozšiřuje chápání kulturních a duchovních hodnot, uvědomuje si široké možnosti uměleckého vyjadřování
- kompetence komunikativní - akceptuje artefakty druhých, dokáže prezentovat své dílo před ostatními
- kompetence k učení - získává zájem pokusit se o vlastní tvorbu, rozvíjí svoji tvořivost a individualitu, propojuje získané teoretické znalosti s praktickou činností
- kompetence kulturní; rozvíjí schopnost vnímavého přístupu k výsledkům tvorby a akceptuje roli estetiky v životě člověka
- kompetence pracovní - získává odpovědný přístup k pracovnímu prostředí (výtvarná dílna) a pracovní návyky související s úklidem po ukončení výtvarné činnosti, osvojuje si pracovní dovednosti s nástroji
- kompetence k řešení problémů - získává schopnost sebevyjádření a komunikace prostřednictvím artefaktu, osvojuje si specifický způsob relaxace (zvýšení frustrační tolerance)

Vv - malování, kreslení (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíle

- poznávat-získávat výtvarně-estetické dovednosti a těžit z nich v praktickém životě
- jednat-kultivovat emoce a rozvíjet osobnost dítěte
- žít společně-učit děti spolupracovat
- být-podporovat, rozvíjet jedinečný výtvarný projev dítěte a vést jej k samostatnému úsudku a odpovědnosti

2. Obsah činnosti

- malování a kreslení na papír
- malování na sklo
- malování na průhledné PVC
- malování a kreslení na textil
- malování a kreslení na tělo
- malování na dřevo
- malování a kreslení na přírodní materiál (např. kámen, na vajíčka, atd.)
- kreslení do písku, do sněhu, do hlíny, na chodník
- kombinace některých výše uvedených možností
- kreslení a malování pomocí jednoduchého programu pc

3. Předpokládané výstupy

- zvyšování zájmu o výtvarné činnosti
- zlepšení jemné motoriky při práci s výtvarnými pomůckami, rozvíjení elementární grafické zručnosti a výtvarně-technických dovedností
- rozšiřování základních výtvarných dovedností
- rozvíjení intuice, fantazie a představivosti
- kombinování různých výtvarných pomůcek a materiálů
- rozvíjení nonverbálního vyjadřování, prostřednictvím kresby linie, bodu, tvaru, barvy, či symbolu, atd.
- podporování schopnosti vizuálně vyjádřit v plošném výtvarném projevu zážitky, zkušenosti, poznatky, pocity, skrytá i zjevná přání
- vnímání výtvarné činnosti jako hravý a přirozený způsob poznávání světa (prostřednictvím výtvarných činností se seznamovat s okolím, tradicemi...) a získávat, upevňovat a opakovat vědomosti dovednosti a zkušenosti
- zvládnání základních úkonů ve výtvarném programu počítače
- realizování se ve výtvarných činnostech s radostí a zájmem
- dodržování bezpečnosti práce, hygienických návyků, dbání na ekologii prostředí a kvalitu - preciznost odvedené práce
- učení se pracovat samostatně, systematicky při udržování pořádku ve svých osobních věcech
- pozitivní přistupování k výtvarným činnostem, přinášející dobrý pocit z práce, uspokojení, potvrzování místa ve skupině a podporování sebedůvěry

4. Metody práce

- vysvětlování, demonstrace a používání různých materiálů a pomůcek při výtvarné činnosti- tužky, uhlíky, propisky, voskové pastely, barevné křídly, počítáče, fixy-foukací, na textil, na papír a barvy-vodové, temperové, akrylové, na sklo, na tělo, prstové
- nacvičování motorických dovedností-zvládnutí držení psacího náčiní, praktické používání a kombinování výtvarných materiálů a pomůcek
- metoda vyprávění, četby, rozhovoru, dialogu, vysvětlování a rozboru výtvarného tématu s cílem motivovat a inspirovat pro výtvarnou činnost a rozvíjet myšlenkové operace
- metodou cílevědomého pozorování učít přenášet do kresby tvar, velikost, prostor, pohyb, plynutí času, vhodné rozvrhnutí a umístění kresby na papír, použití vhodné barvy, tvaru, atd.
- prostřednictvím vnímání, cítění, myšlení a prožívání přenášet emoce, zážitky, přání, představy a fantazie do výtvarného projevu
- kombinování výše uvedených metod

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení - procvičuje jemnou motoriku;prohlubuje vnímání, prožívání, cítění, myšlení; procvičuje, získává, upevňuje a osvojuje si vědomosti, dovednosti a návyky; aktivizuje koncentraci a činnost smyslů; rozvíjí představivost, tvořivost, fantazii a kreativitu
- kompetence k řešení problémů - tvořivě a intuitivně přistupuje k řešení problémů
- kompetence komunikativní - vnímá výtvarné vyjadřování jako neverbální způsob komunikace; dokáže vyjádřit okolní a vnitřní svět pomocí obrazů, komunikuje prostřednictvím kresby
- kompetence sociální a personální - pohybuje se v estetickém prostředí; dokáže prezentovat osobitost, jedinečnost výtvarného projevu
- kompetence občanské - rozšiřuje zájem a vědomosti o kultuře (multikultuře), přírodě, tradicích; rozvíjí osobnostní, morální, sociální, pracovní a estetický profil
- kompetence pracovní - osvojuje si výtvarné techniky v praxi; volí vhodné výtvarné vyjadřovací prostředky podle zájmů, vědomostí a dovedností; rozvíjí elementární grafickou zručnost a výtvarné technické dovednosti; uplatňuje výtvarné dovednosti v běžném životě

Vv - malování, kreslení (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíle

- poznávat-těžít z vědomostí, výtvarných dovedností a dále rozvíjet výtvarný projev
- jednat-učit se vyrovnávat s různými situacemi, kultivovat emoce, myšlení, hodnoty
- žít společně-zvládat konflikty a přijmout myšlenku vzájemného porozumění
- být-rozvíjet individualitu a vést jej k vlastní odpovědnosti

2. Obsah činnosti

- malování a kreslení na papír
- malování na sklo
- malování na průhledné PVC
- malování a kreslení na textil
- malování a kreslení na tělo
- malování na dřevo
- malování a kreslení na přírodní materiál (např. kámen, na vajíčka, atd.)
- kreslení do písku, do sněhu, do hlíny, na chodník
- kombinace některé z uvedených možností
- kreslení a malování pomocí jednoduchého programu pc

3. Předpokládané výstupy

- udržování zájmu ve výtvarných činnostech, popř. další rozvíjení výtvarných dovedností
- rozvíjení estetického cítění a vnímání
- poznávání nových možností a nacházení vlastního stylu ve výtvarném vyjadřování
- experimentování s vlastními výtvarnými zkušenostmi prostřednictvím výtvarného projevu (např. symboly, barevné kombinace atd.) a překračování vymezených možností tvořivým a bezpečným způsobem
- objevování a realizování originálních výtvarných projevů
- seznamování se s tradicemi různých kultur, vlastním okolím města a přírody
- nacházení emočního a relaxačního uspokojení ve výtvarných činnostech
- hledání kreativních způsobů řešení různých situací
- pracování s detaily a cílevědomě
- čerpání výtvarné inspirace z každodenního života
- rozvíjení dovednosti orientace a organizace v prostoru
- vnímání výtvarných projevů jako způsob obohacení, ozvláštňení každodenního života
- nacházení inspirací pro kreativní způsob řešení problémových úkolů
- dbání na ekologii prostředí, kvalitu - preciznost odvedené práce, při dodržování hygieny, pracovních postupů u jednotlivých výtvarných technik a dokázat přitom pracovat samostatně, systematicky a udržovat přitom pořádek ve svých osobních věcech

4. Metody práce

- vysvětlování, demonstrace a používání různých materiálů a pomůcek při výtvarné činnosti- tužky, uhlíky, propisky, voskové pastely, barevné křídly, počítáče, fixy-foukací, na textil, na papír a barvy-vodové, temperové, akrylové, na sklo, na tělo, prstové
- nacvičování motorických dovedností-zvládnání držení psacího náčiní, praktické používání a kombinování výtvarných materiálů a pomůcek
- metoda vyprávění, četby, rozhovoru, dialogu, vysvětlování a rozboru výtvarného tématu s cílem motivovat a inspirovat pro výtvarnou činnost a rozvíjet myšlenkové operace
- metodou cílevědomého pozorování učít přenášet do kresby tvar, velikost, prostor, pohyb, plynutí času, vhodné rozvrhnutí a umístění kresby na papír, použití vhodné barvy, tvaru, atd.

- prostřednictvím vnímání, cítění, myšlení a prožívání přenášet emoce, zážitky, přání, představy a fantazie do výtvarného projevu
- kombinování výše uvedených metod

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení - prohlubuje vnímání, prožívání, cítění, myšlení; pomocí Vv získává, upevňuje a osvojuje vědomosti, dovednosti a návyky; zvyšuje koncentraci a činnosti smyslů; rozvíjí představivost, tvořivost, fantazii, intuici a kreativitu
- kompetence k řešení problémů - dokáže kriticky myslet při posuzování vlastní tvorby; dokáže hledat kreativní způsob řešení problémových situací
- kompetence komunikativní - vnímá výtvarné vyjadřování jako neverbální způsob komunikace; komunikuje prostřednictvím kresby, dokáže vyjádřit vnitřní a okolní svět prostřednictvím obrazů
- kompetence sociální a personální - chápe tuto výchovu jako široké spektrum; příležitostí pohybovat se v estetickém prostředí; svoji činnost vnímá jako osobitý výtvarný projev
- kompetence občanské - zajímá se o přírodu, tradice, kulturu a multikulturu; rozvíjí osobnostní, morální, sociální, pracovní a estetický profil
- kompetence pracovní - dokáže si osvojovat výtvarné techniky v praxi a zvolit vhodné výtvarné vyjadřovací prostředky podle zájmů, vědomostí a dovedností; rozvíjí grafickou zručnost a výtvarné technické dovednosti; uplatňuje výtvarné a estetické dovednosti v běžném životě

SKUPINOVÁ ARTETERAPIE

1. Výchovně vzdělávací cíl

- aktivizace dítěte
- zprostředkování kontaktu s vrstevnickým kolektivem
- zlepšení komunikace prostřednictvím výtvarného produktu
- navození kompenzačního procesu
- odstranění úzkostí
- uvolnění nejistot a zábran
- socializace
- kanalizace agresivity
- seberealizace dítěte
- změna sebehodnocení
- posílení volných vlastností
- rozvoj kreativity a spontaneity
- rozvoj sociálních dovedností dítěte
- rozvoj volnočasových aktivit

2. Obsah činnosti

- zahřívací hry
- zkoumání výtvarných médií (suché, mokré, trojrozměrné)
- techniky na koncentraci, zručnost a paměť
- obecná témata
- techniky zaměřené na sebepercepci
- vztahová témata
- výtvarné činnosti ve dvojicích
- skupinové obrazy
- skupinové interakční hry

3. Předpokládané výstupy

- navázání kontaktu
- diagnostické poznatky
- urovnání emocionálních konfliktů
- korekce postojů a chování
- získání náhledu
- sebeaktualizace dítěte
- seberealizace dítěte

4. Metody práce

- animace (oživení artefaktu)
- koncentrace (mandaly)
- restrukturalizace (použití části díla k novému obrazu)
- transformace (příběh v obraze)
- rekonstrukce (dotváření obrazu, např. koláže)
- imaginace (řízené snění)
- propojení s jinými druhy umění (dramatizace, poezie, hudba)
- prvky skupinové psychoterapie (Kratochvíl)
- prvky tvarové terapie („tady a teď“, figura a pozadí)

5. Klíčové kompetence

- kompetence sociální a personální - chápe potřebu spolupracovat s druhými při řešení problému, získává empatii k tomu, co si druzí myslí, co říkají a co vytvářejí, nenarušuje verbální prezentaci druhého
- kompetence občanské - seberealizuje se ve skupině vrstevníků (obecně ve společnosti), rozšiřuje chápání kulturních a duchovních hodnot, uvědomuje si široké možnosti uměleckého vyjadřování
- kompetence komunikativní - dokáže naslouchat životním příběhům druhých, vysvětluje své myšlenky a postoje, akceptuje artefakty druhých, dokáže prezentovat své dílo před ostatními
- kompetence k řešení problému - přemýšlí o příčinách problému v sociálních souvislostech, získává náhled a schopnost sebereflexe a autokorekce a schopnost řešit nenásilně konflikty

- kompetence k učení - získává zájem pokusit se o vlastní tvorbu, rozvíjí svoji tvořivost a individualitu, propojuje teoretické znalosti z VV s praktickou činností
- kompetence kulturní - rozvíjí schopnost vnímavého přístupu k výsledkům tvorby a akceptuje roli umění v životě člověka
- kompetence pracovní - získává odpovědný přístup k pracovnímu prostředí (výtvarná dílna) a pracovní návyky související s úklidem po ukončení výtvarné činnosti , získává manuální zručnost při práci s materiálem a náradím k tomu určeným

Hudební výchova (mladší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- Vnímání hlasu jako prostředku sebevyjádření
- Rozpoznání a reprodukce určitých rytmů a pulsů
- Rozvoj hudebního vnímání
- Rozvoj komunikačních dovedností
- Důraz na správnou výslovnost, procvičování paměti
- Uvolnění napětí

2. Obsah činnosti

- Jednoduché hry dechové, hlasové, individuální, skupinové
- Rytmické hry s Orffovými nástroji, hra na tělo
- Nácvič písni za doprovodu kytary

3. Předpokládané výstupy

- Vědomé prožívání práce s hlasem
- Rekreační složka je nenásilně spojena s rozvojem sociálních dovedností
- Posílení sebevyjadřovacích schopností dětí
- Spolupráce skupiny pozitivně ovlivňuje vztahy jednotlivců

4. Metody práce

- Práce s hudební hrou
- Hry s muzikoterapeutickými prvky, které posilují vyjádření emocí
- Práce s vhodnými nástroji, zpěvníky, volba prostředí
- Komunitní systém činnosti
- Práce s individuálním projevem, skupinová spolupráce při společné činnosti

5. Klíčové kompetence

- kompetence kulturní - vnímá hudbu jako součást kulturního dědictví předků i jako možnost aktivní seberealizace
- kompetence komunikativní - je schopné spolupráce s vedoucím, s dětmi ve skupině; posiluje schopnost neverbální komunikace

- kompetence pracovní - rozpozná zvuky jednoduchých hudebních nástrojů; je schopné reprodukce textů jednoduchých písní
- kompetence sociální - dokáže uplatnit své nově nabyté schopnosti; využívá je k dobrému fungování celku
- kompetence k řešení problémů – dokáže se podřídit vedení; umí pracovat aktivně s případnou chybou

Hudební výchova (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- rozvoj hudebního vnímání
- zvýšení komunikačních schopností
- sebevyjádření muzikoterapeutickou složkou výchovy, uvolnění napětí
- spolupráce s vedoucím skupiny i s ostatními členy kolektivu
- aktivní spoluúčast při reprodukci známých písní, procvičování paměti

2. Obsah činnosti

- hry na rozvoj rytmizace, vnímání dechu
- hra s prvky muzikoterapie
- nácvik písní s doprovodem kytary a jednoduchých bicích nástrojů
- vedení zpěvníku několika tradičních písní z prostředí zařízení

3. Předpokládané výstupy

- hudební činnost je těsně propojena se schopností vyjádřit emoce, ventilace napětí
- zlepšení verbálního i hudebního projevu
- posílení vztahu k ostatním členům skupiny, spolupráce na činnosti
- tradiční každoroční vystoupení s hudebním pásmem na veřejnosti

4. Metody práce

- komunitní způsob při realizaci činnosti
- práce dětí se sadou Orffových nástrojů, hra na vybraný nástroj, výběr oblíbeného
- práce s tempem, dynamikou, pomlčkou a dalšími hudebními pojmy, základy hudební teorie

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení - se seznamuje se základními hudebními pojmy i základy hudební teorie
- kompetence komunikativní - dokáže vnímat možnosti neverbální komunikace v hudební výchově a aktivně se podílet na komunikaci mezi členy skupiny
- kompetence kulturní - získává povědomí o lidové slovesnosti národnostních menšin či národů; je vedeno k respektu odlišných kultur

- kompetence sociální - je schopné své dovednosti a individuální předpoklady využívat ve prospěch kolektivu; učí se toleranci a spolupráci ve skupině
- kompetence k řešení problémů - případné nezdary nebo problémy řeší konstruktivně

PV – oprava nářadí (starší školní věk)

1. Výchovně vzdělávací cíl

- osvojit si praktické pracovní návyky a dovednosti
- získat základní poznatky o materiálech, pracovních pomůckách, nářadí
- naučit se orientovat v pracovních činnostech, bezpečně pracovat s nářadím
- osvojit si zásady bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví při práci
- vzbudit u dětí zájem o manuální práci, pracovní činnosti
- umět si práci rozvrhnout, organizovat, dokončit
- naučit se pracovat samostatně i ve skupině
- vytvořit si aktivní vztah k práci, vážit si práce druhých

2. Obsah činnosti

- seznámení se s bezpečností při práci s nářadím, nástroji
- seznámení se s materiálem, pomůckami, nářadím potřebným k opravám
- praktické ukázky, samostatná práce s nářadím, oprava zahradního nářadí – lopaty, hrábě, hrabla
- práce s materiálem – dřevem, kovem
- zatloukání hřebíků, vrtání, pilování
- výměna násad u nářadí

3. Předpokládané výstupy

- zjišťování úrovně dovedností, návyků, manuálních schopností
- dodržovat bezpečnost, hygienu při práci
- získat základní znalosti a praktické dovednosti, osvojit si manuální zručnost
- naučit se pracovat pod vedením, samostatně i ve skupině
- porozumět zadanému úkolu, dodržovat postup práce, dokončit započatou činnost
- dokázat spolupracovat, domluvit se
- naučit se mít vztah k manuální práci, zájem o pracovní aktivity

4. Metody práce

- seznámení s pracovním prostředím, materiály, pomůckami
- slovní zadání, vysvětlování, popis práce, poučení o bezpečnosti při práci
- nácvik pracovních dovedností, napodobování
- praktická ukázka, názorné předvedení konkrétní činnosti
- pozorování dětí při samostatné práci a práci ve skupině

5. Klíčové kompetence

- kompetence k učení - dokáže se orientovat, poznávat a pojmenovat vlastnosti používaných materiálů; naučí se pracovat s pomůckami, nářadím, informačními zdroji; získané znalosti, vědomosti dokáže využít v běžném životě
- kompetence k řešení problémů - nad zadáním přemýšlí, hledá různá řešení, radí se s dospělými; volí vhodné způsoby a dodržuje správný postup práce; získané praktické dovednosti dokáže využít v praxi; je schopen podílet se na práci ve skupině, najít společné řešení, domluvit se, práci si rozdělit, dokončit
- kompetence komunikativní - umí naslouchat, snaží se porozumět výkladu, vyjadřovat se k tématu; dokáže vysvětlit postup zadané práce, užívat správné terminologie; aktivně komunikuje s dětmi, dospělými, umí se rozhodnout, vyjádřit svůj názor; pokud si neví rady, zeptá se, nechá si poradit
- kompetence pracovní - dodržuje předem domluvená pravidla, hygienu a pořádek při práci, zásady bezpečnosti; naučí se pracovat s vhodným materiálem, nástroji, pomůckami a pracovními postupy, zvládá drobné opravy; dodržuje správný a bezpečný postup při práci, využívá vhodné pomůcky, nástroje; dokáže pracovat podle pokynů, provádět praktické činnosti, opravy pod dohledem, samostatně nebo ve skupinách; má osvojeny praktické dovednosti, manuální zručnost
- kompetence sociální - dokáže se rozhodnout, spolupracovat ve skupině; dodržuje bezpečnost a hygienu při práci, myslí na ochranu svého zdraví i zdraví druhých; v případě potřeby pomůže, poskytne pomoc, vyhledá pomoc dospělého; ve skupině se dokáže prosadit, podřídit, respektovat názor druhých, dodržuje pravidla práce ve skupině; snaží se rozpoznávat rizikové, nevhodné chování, uvědomuje si jeho možné následky
- kompetence činnostní a občanské - učí se mít vztah k pracovním aktivitám, majetku, nebýt lhostejný k práci; naučí si práci naplánovat, přemýšlet u ní, organizovat, vyhodnotit; dokáže hledat a nacházet vhodná a správná řešení, má zájem a snahu zapojovat se do pracovních činností, společné práce

Canisterapie

1. Výchovně vzdělávací cíl

- podílí na omezení znevýhodnění a rizik ve smyslu společenského začlenění
- podíl na přerušení sociálně nepřijatelného vývoje chování
- podíl na prevenci rozvoje poruch chování v běžném životě
- podíl na diagnostice poruchy chování
- Podíl na motivaci ke vzdělávání
- Podíl na osvojování společensky přijatelných způsobů chování
- Podíl na řešení problematiky CAN a ADHD

2. Obsah činnosti

- Seznámení dítěte se základy komunikace se zvířetem
- Odbourání strachu nebo nevhodné náklonnosti dítěte ke zvířeti
- Praktická komunikace dítěte se zvířetem pomocí jednoduchých cviků
- Zvládnání složitějších výcvikových algoritmů dítětem při aplikaci jednotlivých cviků
- Samostatná činnost dítěte při komunikaci se psem za využití prvků agility, dog dancingu, obedience
- Rozvoj kognitivních funkcí dítěte za pomoci psa
- Procházký dítěte se psem na veřejnosti – nenásilné společenské začleňování dítěte do prostředí prostřednictvím psa a posilování zdravého sebevědomí dítěte
- Polohování – zážitková terapie – spojení emocionálního, citového a fyzického spojení dítěte se psem
- Diagnostika chování při kontaktu se zvířetem

3. Předpokládané výstupy

- Brát psa jako samozřejmou součást společenského života
- Naučit se základům chování a péče o živého tvora
- Dokázat zvládnout základní výcvikové algoritmy
- Naučit se základům komunikace se psem
- Tvořivě přistupovat k řešení úloh za pomoci psa-pes reaguje jen na to, čemu rozumí
- Převzít odpovědnost za psa včetně za chování zvířete – pes dělá to, co mu dovolím
- Navázat citové pouto ke zvířeti a následně i k ostatním lidem
- Zlepšovat hrubou i jemnou motoriku, řečové schopnosti, intonaci
- Naučit se pracovat s emocemi
- Naučit se zvládat psychomotorický neklid
- Posilovat sebevědomí a učit se spolupráce s vrstevníky
- Nebát se projevit city, přiměřeně se ovládat v citové oblasti

4. Metody práce

obecné

- povzbuzování
- cvičení
- režimu
- soutěže
- kooperace
- rituálu
- vzoru
- kladení požadavku

specifické

- AAA /Animal Assisted Activities/
- AAT /Animal Assisted Therapy/
- AAE /Animal Assisted Education/

5. Klíčové kompetence

- komunikativní - dokáže aktivně používat nonverbální i verbální komunikaci se zvířetem, naslouchat potřebám psa a jeho prostřednictvím i druhým z řad vrstevníků i dospělých, dokáže vyjádřit i své potřeby a názory
- sociální a personální –je schopné rozpoznat a řešit vztahové situace se zvířetem, které se mu stávají návodem k řešení obdobných situací mezi vrstevníky, sourozenci, dokáže lépe nalézat způsoby tlumení agresivity, projevů ADHD, zdravě posiluje své sebevědomí.
- pracovní- získává zkušenosti že činnosti se zvířetem není jen zábavou, ale jsou nutné i pravidelné pracovní úkony pro zabezpečení welfare zvířete– úklidy kotce, boxu, česání, údržba výstroje a pomůcek, napájení, zabezpečení odpočinku.
- řešení problémů- dokáže nalézt způsoby jak na základě nabytých vědomostí a zvládnutých technik druhů učení dovést psa k požadovanému výkonu, zvládá a prakticky uplatňuje dodržování pravidel práce se psem, které dokáže tvořivě aplikovat i v sociálním kontaktu s vrstevníky, získává zkušenosti, že pozitivní motivace psa je nejlepší cestou k dosažení cíle
- objevování a orientace v informacích- získává a obohacuje si prostřednictvím biologických projevů psa nabyté školní poznatky z přírodovědné a sociální oblasti i mimo program CT